

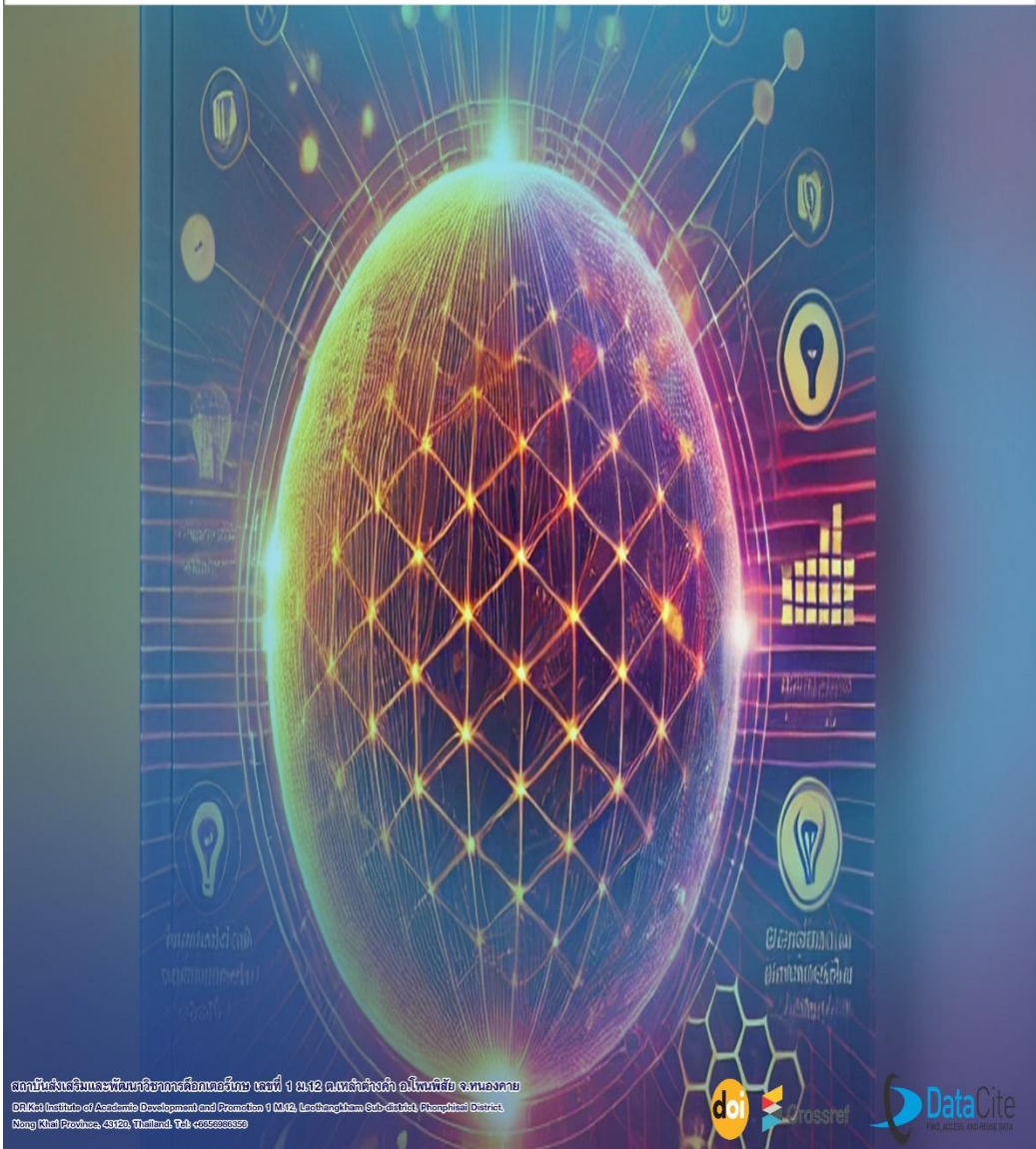
Journal of Social Sciences Innovations (jssi)

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 - มีนาคม - เมษายน 2567

Vol.1 No.2 - March - April 2024

ISSN : 3057-0948 (Online)

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการอัครราชบัณฑิตยสถาน เลขที่ 1 หมู่ 12 ต.พลาตังค้ำ อ.โพธาราม จ.หนองคาย
DR.Kai Institute of Academic Development and Promotion 1 M.12, Laothangtham Sub-district, Phongsavan District,
Nong Khai Province, 43120, Thailand. Tel: 09659986350

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

Journal of Social Sciences Innovations

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (มีนาคม - เมษายน 2567)

Vol 1 No.2 (March - April 2024)

ISSN : 3057-0948 (Online)

_ * ***** _

📖 วัตถุประสงค์

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ (Journal of Social Sciences Innovations) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่องค์ความรู้ งานวิจัย และบทความวิชาการที่มุ่งเน้น “นวัตกรรม” ในมิติของสังคมศาสตร์ ทั้งในเชิงแนวคิด ทฤษฎี วิจัย นโยบาย และการประยุกต์ใช้ในบริบทสังคมร่วมสมัย โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม ความเหลื่อมล้ำ คุณภาพชีวิต ความยั่งยืนของชุมชน และการพัฒนาสังคมอย่างมีส่วนร่วม

2. การเมือง การปกครอง และนโยบายสาธารณะเชิงนวัตกรรม (Politics, Governance, and Innovative Public Policy) การเมืองการปกครองร่วมสมัย การกระจายอำนาจ การบริหารภาครัฐแนวใหม่ นโยบายสาธารณะ นโยบายเชิงนวัตกรรม และธรรมาภิบาล

3. การบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม (Public Administration and Management of Public, Private, and Civil Society Sectors) การบริหารองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management / New Public Service) และการบริหารเชิงเครือข่าย

4. เศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Economy, Society, and Sustainable Development) เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืนในมิติสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

5. การศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาทุนมนุษย์ (Education, Learning Innovation, and Human Capital Development) นโยบายการศึกษา การบริหารการศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาครู ผู้บริหาร และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. กฎหมาย สังคม และความยุติธรรม (Law, Society, and Justice) กฎหมายกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมทางสังคม กฎหมายกับเทคโนโลยี และการคุ้มครองสิทธิในสังคมร่วมสมัย

7. วัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสังคมร่วมสมัย (Culture, Identity, and Contemporary Society) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม อัตลักษณ์ทางสังคม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สื่อ วาทกรรม และสังคมดิจิทัล

8. เทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และสังคมศาสตร์ (Digital Technology, Artificial Intelligence, and Social Sciences) ผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลและ AI ต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา กฎหมาย และพฤติกรรมมนุษย์

9. การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์ (Interdisciplinary Research in Social Sciences) งานวิจัยที่บูรณาการศาสตร์ด้านสังคมศาสตร์กับศาสตร์อื่น เช่น มนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์ การศึกษา บริหารธุรกิจ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

10. บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์เชิงนวัตกรรม (Academic Articles, Research Articles, and Innovative Review Articles) ครอบคลุมบทความวิจัย (Research Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความปริทัศน์ (Review Article) และบทความวิเคราะห์เชิงนโยบายหรือเชิงแนวคิดที่มีคุณค่าทางวิชาการและสังคม

บทความที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ เป็นราย 2 เดือน

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์

ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน

ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม

ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม

ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

เจ้าของ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดีออกเตอร์เกซ เลขที่ 1 หมู่ที่ 12 ตำบลเหล่าต่างคำ

อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย 43120 โทร 061-0186156, 042-650099

Email: socialscienceinnovation.12@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=683892851318394&set=a.683893031318376>

Website: <https://iadp-institute.org/index.html>

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ดำเนิน

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

E-mail: Somchai.dam@mcu.ac.th

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษฎา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: รัฐศาสตร์และการเมืองการปกครอง, การบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ, กฎหมาย สังคม และกระบวนการยุติธรรม, นวัตกรรมสังคมและการพัฒนาชุมชน, การศึกษา และการพัฒนาภาวะผู้นำ, การวิจัยทางสังคมศาสตร์และสหวิทยาการ, การพัฒนาองค์ความรู้ และการจัดการวารสารวิชาการ

E-mail: ketsada.iadp@gmail.com

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการส่วนนวัตกรรมทางสังคม

รองศาสตราจารย์ ดร.คิต วรुณดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: การจัดการเชิงนวัตกรรม, การพัฒนากลยุทธ์องค์กร, การจัดการแบบมีส่วนร่วม, การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการ, การจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

E-mail: dr.kidvarundee@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการเมือง การปกครอง และนโยบายสาธารณะเชิงนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความเชี่ยวชาญ: รัฐศาสตร์และการเมืองการปกครอง, นโยบายสาธารณะและการบริหารรัฐกิจ, การปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาพื้นที่, ประชาธิปไตย การมีส่วนร่วม และภาคประชาสังคม, การวิจัยทางสังคมศาสตร์และการวิเคราะห์เชิงนโยบาย, จริยธรรมทางการเมืองและความรับผิดชอบสาธารณะ

E-mail: winit.phacharuen@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ความเชี่ยวชาญ: การบริหารรัฐกิจและการจัดการภาครัฐ, การจัดการภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม, นโยบายสาธารณะและการพัฒนาองค์กร, การปกครองท้องถิ่นและการพัฒนาพื้นที่, การจัดการทรัพยากรมนุษย์และภาวะผู้นำองค์กร, การวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ

E-mail: sompong.ke@rmutsb.ac.th

บรรณาธิการส่วนเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ: เศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน, เศรษฐกิจสังคมและความเป็นธรรมทางสังคม, การพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น, นโยบายสาธารณะด้านเศรษฐกิจและสังคม, การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมแห่งการเรียนรู้, การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านเศรษฐกิจและสังคม

E-mail: kanjira9@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาทุนมนุษย์

ผศ. ดร.เชวงศักดิ์ พฤกษ์เทเวศ

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

ความเชี่ยวชาญ: การสร้างนวัตกรรมการบริหาร, การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการด้วยข้อมูล, การพัฒนาคุณภาพและความยั่งยืน

E-mail: chawengsak@gmail.com

บรรณาธิการส่วนกฎหมาย สังคม และความยุติธรรม

ดร.เด่นคุณ ธรรมนิตยชัยุต

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ความเชี่ยวชาญ: กฎหมายกับสังคม, กระบวนการยุติธรรมและความยุติธรรมทางสังคม, กฎหมายมหาชนและสิทธิมนุษยชน, กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาเชิงสังคม, กฎหมายเทคโนโลยี และสังคมดิจิทัล, นโยบายกฎหมายและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม, การวิจัยทางนิติศาสตร์และสหวิทยาการ

E-mail: denkhun.thummanitchayuth@gmail.com

บรรณาธิการส่วนวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และสังคมร่วมสมัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควัธจ์ ภูมิพงศ์คชศร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ความเชี่ยวชาญ: วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, อัตลักษณ์ทางสังคมและความหลากหลายทางวัฒนธรรม, สื่อ วาทกรรม และการสื่อสารในสังคมร่วมสมัย, สังคมดิจิทัลและวัฒนธรรมออนไลน์, วัฒนธรรม ท้องถิ่น และการพัฒนาชุมชน, สังคมร่วมสมัยกับประเด็นทางสังคมใหม่, การวิจัยทางวัฒนธรรมศึกษาและสหวิทยาการ

E-mail: eitsthailand64@gmail.com

บรรณาธิการส่วนเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และสังคมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: เทคโนโลยีดิจิทัลกับสังคมศาสตร์, ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับสังคมและนโยบายสาธารณะ, สังคมดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, การวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัยเชิงดิจิทัลด้านสังคมศาสตร์, นวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน, จริยธรรม กฎหมาย และธรรมาภิบาลด้านเทคโนโลยีและ AI, การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสังคมศาสตร์

E-mail: w.paisarn@gmail.com

บรรณาธิการส่วนการวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: การวิจัยเชิงสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, การวิจัยเชิงนโยบายและการพัฒนาพื้นที่, การวิจัยเชิงประยุกต์และนวัตกรรมทางสังคม, การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการบูรณาการองค์ความรู้, จริยธรรมการวิจัยและมาตรฐานวิชาการ, การพัฒนาและบริหารจัดการงานวิจัย

E-mail: zumsa_17@hotmail.com

บรรณาธิการส่วนบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความปริทัศน์เชิงนวัตกรรม

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ความเชี่ยวชาญ: การพัฒนาบทความวิชาการและบทความวิจัย, บทความปริทัศน์และการสังเคราะห์องค์ความรู้เชิงนวัตกรรม, มาตรฐานการประเมินและกระบวนการพิจารณาบทความ, ระเบียบวิธีวิจัยและการนำเสนอผลการวิจัย, จริยธรรมการวิจัยและการป้องกันการคัดลอกผลงาน, นวัตกรรมการสื่อสารทางวิชาการและการเผยแพร่ความรู้, การบริหารจัดการวารสารและการพัฒนาคุณภาพสิ่งพิมพ์วิชาการ

E-mail: dr.piyatida@gmail.com

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

อาจารย์ สุปัตรา สันติรุ่งโรจน์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

E-mail: supattra.tinn@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

วรรณภา นุปผาโสภา

โทร.061-0186156, Line ID: Ketsada11

E-mail: ketsada.iadp@gmail.com

ฝ่ายกฎหมาย

นายชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พิสูจน์อักษร

สมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

ออกแบบปก

นายสุริยาทิศ โพธิ์ประสิทธิ์

นักวิชาการอิสระ

จัดรูปเล่ม

ศุภมงคล ศรีพิกุล

สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวิชาการด็อกเตอร์เกษ

พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง

จังหวัดปทุมธานี 13180 โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2567 มีจำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 5 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 2 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับทุกระดับ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์บทความ ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ข)
สารบัญ	(ช)
เน็ตไอดอลกับกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่าน TikTok NET IDOL AND THE PRESENTATION OF COSMETIC PRODUCTS IN TIKTOK พัชรภา หวานลัก และ วรพงศ์ ไชยฤกษ์	1-13
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอ บ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี APPROACHES TO SERVICE QUALITY DEVELOPMENT OF SERVICE STAFF IN BAN PONG DISTRICT, RATCHABURI วีระ วีระโสภณ และ วีระ ศุภศักดิ์ เงามประเสริฐวงศ์	14-31
การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและโอกาส STRUCTURAL CHANGES IN SOCIETY IN THE DIGITAL ERA: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES สุพัตรา สันติรุ่งโรจน์	32-44
บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน THE ROLE OF LOCAL COMMUNITIES IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT PROCESSES นัสชนะ ส่างช้าง	45-55
ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม: ปัจจัยและแนวทางการแก้ไข ECONOMIC AND SOCIAL INEQUALITY: FACTORS AND SOLUTIONS สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล	56-64
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	65-89

เน็ตไอดอลกับกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่าน TikTok*

NET IDOL AND THE PRESENTATION OF COSMETIC PRODUCTS IN TIKTOK

พัชรภา หวานสัก¹ และ วรพงศ์ ไชยฤกษ์²

Pacharapa Wansak¹ and Worapong Chairerk²

¹⁻²มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹⁻²Phuket Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: S6410789220@pkru.ac.th

วันที่รับบทความ : 20 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2567

Received 20 March 2024; Revised 20 April 2024; Accepted 23 April 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านเน็ตไอดอล โดยใช้ TikTok ช่อง Annda makeup เป็นกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาย้อนหลังระหว่างวันที่ 30 เมษายน – 21 พฤศจิกายน 2566 โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะคลิปที่มีจำนวนไลก์ตั้งแต่ 10,000 ไลก์ขึ้นไป ได้คลิปทั้งหมด 81 คลิป ในการวิจัยพบว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากการสังเกตโดยการฟังและดูคลิป ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และแนวคิดเทคนิคการขายสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าเน็ตไอดอลมีกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอาง 2 กลวิธี ได้แก่ 1) กลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประกอบด้วย การใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้า เป็นวิธีที่พบมากที่สุด รองลงมา การใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำ การใช้ภาษา

Citation:

* พัชรภา หวานสัก และ วรพงศ์ ไชยฤกษ์. (2567). เน็ตไอดอลกับกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่าน TikTok. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 1(2), 1-13.

Pacharapa Wansak and Worapong Chairerk. (2024). Net Idol and The Presentation of Cosmetic Products in Tiktok. Journal of Social Sciences Innovations, 1(2), 1-13.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2024.6>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

เพื่อชักชวน การใช้ภาษาด้วยอ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ และการใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อ คุณสมบัติ หรือ รายละเอียดของสินค้า 2) กลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางด้วยเทคนิคการขายทาง สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ผู้รีวิวตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว ผู้รีวิวสถิติการใช้ สินค้า และผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล ทั้งนี้ผลการศึกษาแสดงให้เห็น ว่าเน็ตไอดอล เป็นตัวกลางระหว่างผู้ผลิตสินค้ากับลูกค้า โดยจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการใช้ ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และเทคนิคการขายสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการโน้มน้าวใจให้คนสนใจในการตัดสินใจเลือกดูและซื้อสินค้า

คำสำคัญ : เน็ตไอดอล, การนำเสนอสินค้า, เครื่องสำอาง TikTok

Abstract

The objective of this study is to examine the strategies employed by net idols on TikTok to advertise cosmetic products. The TikTok channel named Annda Makeup was selected as the subject of a case study. Utilizing purposive sampling, 81 VDOs with over 1,000 likes were chosen from the total footage shared between April 30th and November 21st, 2023. The data study incorporated the concept of employing persuasive advertising language and online sales technique. This paper presents the findings of the investigation in the form of descriptive analysis.

The study findings reveal that the net idol employed two primary approaches to promote cosmetic products. The first approach involved the use of persuasive advertising language, focused on highlighting the key features of the products. This technique was frequently used, followed by the use of recommending language, referring to specialists, and providing information about product names, quality, and descriptions. The second approach involved communicating cosmetic products through online sales techniques, such as product presentation by reviewers or placement of products near reviewers, as well as product testing by reviewers to ensure the effectiveness of the products. Moreover, the study findings suggest that net idols serve as

intermediaries between manufacturers and consumers. They possess the ability to craft persuasive language to capture customers' interest in products and employ online sales strategies to attract customers.

Keywords : Net Idol, Product Presentation, Cosmetics, TikTok

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนให้ผู้อื่นรับทราบ จุฑาภา เทพวรรณ (2562) ได้กล่าวถึงบริบทการใช้ภาษาว่า การใช้ภาษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์กับกลวิธีต่าง ๆ ในการสื่อสาร เช่น การใช้กลวิธีภาษาสุภาพ เพื่อให้การใช้ภาษาในการสื่อสารเหมาะสมกับโอกาส สถานการณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และเหมาะสมกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม หรือการใช้ภาษาในลักษณะของการโน้มน้าวใจเพื่อให้ผู้อ่านหรือคู่สนทนาตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ภาษา ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้สื่อสาร กลวิธีเหล่านี้ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจะเห็นว่าหากผู้ส่งสารสามารถเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้องเหมาะสม จำเป็นต้องมีกลวิธีที่ดีในการสื่อสารซึ่งจะทำให้การสื่อสารครั้งนั้นประสบความสำเร็จ

การใช้ภาษามีความสำคัญต่อการสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดสำหรับคนยุคใหม่ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือสังคมผ่านทางเว็บไซต์ ดังที่ ปัญจพร เกื้อนุ้ย (2565 : 200) ได้กล่าวถึงบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ไว้ว่า ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ มีบทบาทและได้รับความนิยมจากคนในสังคมทุกกลุ่มวัยเป็นช่องทางการสื่อสารที่ผู้คนให้ความสนใจ และเลือกใช้งาน เพราะความสะดวกรวดเร็วสามารถเชื่อมต่อกับผู้อื่นได้แม้จะอยู่ห่างไกลกัน สื่อสังคมออนไลน์สามารถสร้างกลุ่ม หรือชุมชนที่แบ่งปันข้อมูล ความรู้หรือสิ่งที่สนใจร่วมกัน แสดงความคิดเห็น หรือตั้งคำถามในเรื่องต่างๆ เพื่อให้บุคคลอื่นที่สนใจหรือมีข้อมูลได้ช่วยกันตอบ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทั้งข้อความ ภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหว เสียง สื่อสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เช่น Facebook, Twitter, Line, Instagram, YouTube หรือ TikTok และการใช้ภาษาโฆษณามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ภาษาเพื่อดึงดูดความสนใจของคนอ่านคนฟัง ดังนั้นเทคนิคการขายที่มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการสอบถามและสังเกตความต้องการของลูกค้า ทำให้เห็นถึง

กระบวนการขายในด้านสื่ออีกด้วย เช่น Tik Tok ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มผู้คนในสมัยใหม่อีกด้วย

Tik Tok เป็นสื่อสังคมออนไลน์ ที่ได้รับความสนใจจากสื่อทุกประเภทในปัจจุบัน คือ แอปพลิเคชันที่เป็นบริการเครือข่ายสังคมสัญชาติจีน ซึ่งช่วยให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้น ๆ ความยาวไม่เกิน 15 วินาที จนกลายเป็นแอปพลิเคชันที่นิยมใช้กันทั่วโลก เป็นแพลตฟอร์มที่ขึ้นอันดับ 1 ของโลกทางด้านวิดีโอสั้น ในขณะเดียวกัน สถิติผู้ใช้งาน Tikkok ในประเทศไทยก็มีจำนวนนวนมากเช่นกัน ดังที่ รณิดา อัจฉลภ (2562) ได้กล่าวถึงแอปพลิเคชัน TikTok ไว้ว่า ปี 2562 แอปพลิเคชัน TikTok เป็นแพลตฟอร์มที่มีสถิติผู้ใช้งานจำนวนมากถึง 800 ล้านผู้ใช้ (User) ปัจจัยที่ทำให้แพลตฟอร์มการสร้างสรรคดีวีโอสั้นได้รับความนิยมและประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วคือ การที่แอปพลิเคชัน TikTok เป็นชุมชนออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้สร้างสรรค์วิดีโอที่แสดงถึงความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ซึ่งตรงกับความต้องการของกลุ่มคนรุ่นใหม่ขณะนี้

TikTok ช่อง Annda makeup เป็นตัวอย่างของการใช้ TikTok ที่มีการผสมผสานอีคอมเมิร์ซเข้ากับการใช้งานทั่วไปเพื่อส่งเสริมการขายออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ข้างต้นที่กล่าวมา เนื่องจากเจ้าของช่องซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นเน็ตไอดอล ได้ใช้เป็นแพลตฟอร์มในการติดต่อสื่อสารเพื่อการประกอบอาชีพที่ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า TikTok ช่อง Annda makeup มีผู้ติดตามมากถึง 912.4K แสดงให้เห็นว่าการใช้ TikTok เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระตุ้นให้ผู้ชมรายการ (ข้อมูล ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2566) ผู้วิจัยตั้งสังเกตว่า จุดเด่นของช่องคือมีเนื้อหาที่เน้นการขายเครื่องสำอางที่กำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของช่อง และมีการใช้ภาษาในการนำเสนอที่แตกต่างและน่าสนใจผ่านเน็ตไอดอล และที่ผู้ใช้งานสามารถฟังการเสนองานสินค้าประกอบการอ่านคำอธิบายที่ปรากฏอยู่ได้คลิบได้ จากการพิจารณาในเบื้องต้น พบว่ามีลักษณะการนำเสนอสินค้าใน 2 ประเด็นใหญ่ คือ มีกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจที่น่าสนใจ และ มีกลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นเอกลักษณ์ สังเกตได้จาก มีการถือตัวสินค้าขึ้นมาโชว์ แสดงท่าทางว่ากำลังใช้สินค้า และเจ้าของช่องใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผลจริง ๆ จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่อง เน็ตไอดอลกับกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่าน TikTok

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านเน็ตไอดอล

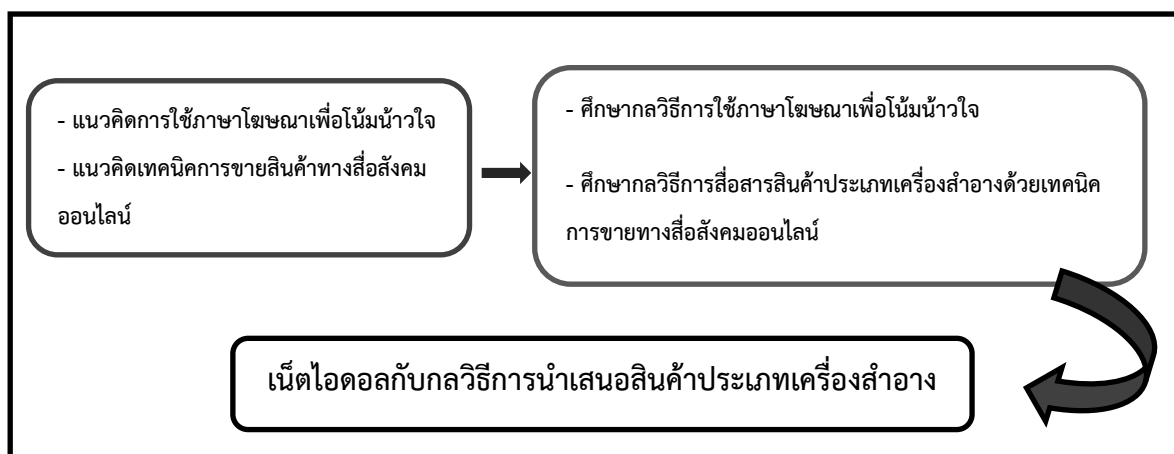
เพื่อศึกษากลวิธีการนำไปพัฒนากลยุทธ์การขายของเน็ตไอดอลในสื่อออนไลน์อื่น ๆ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดสื่อสังคมออนไลน์และแนวคิดการใช้ภาษาเพื่อโน้มน้าวใจ รวมถึงศึกษาการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอาง

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การเก็บข้อมูลที่มีการเผยแพร่ทาง TikTok ช่อง Annda makeup ระหว่างวันที่ 30 เมษายน – 21 พฤษภาคม 2566 จำนวนคลิป

ทั้งหมด 114 คลิป โดยจะคัดเลือกคลิปที่มียอดกดไลค์ 10,000 ไลค์ขึ้นไป เพราะจำนวนไลค์เป็นการเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้มาก ได้คลิปทั้งหมด 81 คลิป (ข้อมูล ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2566)

3. เครื่องมือวิจัย

แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอาง ที่ปรากฏใน TikTok ช่อง Annda makeup ด้วยแนวคิดการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และแนวคิดเทคนิคการขายสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 รวบรวม และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.2 รวบรวมเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อสังคมออนไลน์ จาก TikTok ช่อง Annda makeup
- 4.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
- 4.4 สรุปผลการวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ได้แก่การวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางที่ปรากฏใน TikTok ช่อง Annda makeup ด้วยแนวคิดการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และแนวคิดเทคนิคการขายสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้แนวคิดที่ทันสมัยเนื่องด้วยปัจจุบันนี้มีการพัฒนาสินค้าประเภทเครื่องสำอางเป็นอย่างมาก และเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับผู้ตัดสินใจที่จะเลือกซื้อสินค้า จากนั้นนำข้อความมาวิเคราะห์โดยละเอียดตามประเด็นที่กำหนดไว้ 2 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และกลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางด้วยเทคนิคการขายทางสื่อสังคมออนไลน์ แล้วนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านเน็ต พบว่าเน็ตไอดอลมีกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอาง 2 กลวิธี ได้แก่

1. กลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประกอบด้วย การใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้า เป็นวิธีที่พบมากที่สุด รองลงมาคือการใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำ การใช้ภาษาเพื่อชักชวน การใช้ภาษาด้วยอ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ และการใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อคุณสมบัติ หรือรายละเอียดของสินค้า ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...ขั้นตอนก่อนจะลงรองพื้น แอนจะลงเบสกระจกเพื่อปรับสีผิวให้เสมอกัน พอทาตัวเบสลงไปแล้ว เราจะเหมือนผิวดีมาตั้งแต่เกิดเลย **ให้ความเงาฉ่ำแบบธรรมชาติ** ที่สำคัญทำให้ผิวดูอู่น้ำ และมีสารป้องกันแสงแดดด้วย SPF 30 PA +++ ...

(Ep.21, 3 พฤษภาคม 2566)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประเภทการใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้า สังเกตได้จากคำว่า **“ให้ความเงาฉ่ำแบบธรรมชาติ”** และคำว่า **“มีสารป้องกันแสงแดดด้วย SPF 30 PA +++ ”** เมื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของเบสกระจกโดยทั่วไปพบว่าเบสกระจกตัวนี้ช่วยปรับผิวให้สว่างกระจ่างใส เหมาะกับคนที่ต้องการทาแล้วเหมือนผิวดีตั้งแต่เกิด มีความเงาแบบธรรมชาติ ที่สำคัญคือเนื้อบางเบา ติดทน และไม่หนักหน้า ทำให้หน้ามีความเงาฉ่ำและมีสารป้องกันแสงแดดด้วย SPF 30 PA +++ ด้วย ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้านั้นเอง

1.2 การใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...สำหรับคอนเทนต์วันนี้แอนจะมาให้ดูกันว่าก่อนแต่งหน้าแอนจะเตรียมผิวด้วยการลงมอยส์เจอร์ไรเซอร์ให้หน้าชุ่มชื้นเพื่อให้เมคอัพเนียนติดทนทั้งวัน...

(Ep.133, 20 พฤศจิกายน 2566)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประเภทการใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำ สังเกตได้จากคำว่า **“เตรียมผิวด้วยการลงมอยส์เจอร์ไรเซอร์”** เมื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของมอยเจอร์ไรเซอร์เป็นสารทาภายนอกที่สามารถเพิ่มความชุ่มชื้นให้แก่ผิวหนังได้ ผิวก็จะมีความชุ่มชื้นมากขึ้นทำให้ผิวดูแข็งแรง เต่งตึง ผิวเรียบเนียน ลดริ้วรอย โดยทั่วไปพบว่าการที่เตรียมผิวก่อนแต่งหน้าด้วยมอยส์เจอร์ไรเซอร์จะทำให้เมคอัพติดทนนานทั้งวัน ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำของสินค้า

1.3 การใช้ภาษาเพื่อชักชวน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...แอนจะใช้เบสมะเขือเทศเพื่อปรับสีผิวให้เสมอกัน และเปิดรอยสิวให้ผิวเนียนฉ่ำเต่งตลอดทั้งวันด้วย ซึ่งตัวนี้มีความบางเบา และทำให้ผิวใสเป็นธรรมชาติปรับสีผิวได้หนึ่งถึงสองระดับ สามารถไปกดตะกร้าได้ตามที่แอนแท็กไว้ได้เลยนะคะ...

(Ep.24, 16 พฤษภาคม 2566)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประเภทการใช้ภาษาเพื่อชักชวน สังเกตได้จากคำว่า “สามารถไปกดตะกร้าได้ตามที่แอนแท็กไว้ได้เลยนะคะ” เมื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของเบสมะเขือเทศ โดยทั่วไปพบว่าจะใช้เพื่อช่วยปรับสีผิวให้เสมอกัน เปิดรอยผิวให้ผิวเนียนฉ่ำแดงตลอดทั้งวันด้วย ซึ่งตัวนี้มีความบางเบา และทำให้ผิวใสดูเป็นธรรมชาติ ปรับสีผิวได้หนึ่งถึงสองระดับ เป็นการบ่งบอกถึงการชักชวนให้ซื้อ เพราะผู้รีวิวได้มีการพูดว่า สามารถไปกดตะกร้าได้ตามที่แอนแท็กไว้ได้เลยนะคะ ทำให้คนสนใจจะซื้อสามารถกดซื้อสินค้านั้นได้ง่าย ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาเพื่อชักชวนนั่นเอง

1.4 การใช้ภาษาเพื่ออ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...สำหรับลิปเจल्लीเบลลี่ ที่แอนใช้จะเป็นสินค้าใหม่จากแบรนด์ IRINE ลิปกลอสทั้งในแท่งเดียว สารบำรุงอัดแน่นทำให้ปากนุ่มชุ่มชื้น...

(Ep.33, 10 มิถุนายน 2566)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประเภทการใช้ภาษาเพื่ออ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ สังเกตได้จากคำว่า “เป็นสินค้าใหม่จากแบรนด์ IRINE” เมื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของลิปเจल्लीเบลลี่ โดยทั่วไปพบว่าเป็นสินค้าตัวใหม่ มีสารบำรุงอัดแน่นในแท่งเดียว ทำให้ปากมีความนุ่มชุ่มชื้น ผู้รีวิวได้มีการอ้างถึงชื่อแบรนด์ของสินค้า ว่าสินค้านี้เป็นสินค้าน่าใหม่ และมาจากแบรนด์อะไร ทำให้มีความน่าเชื่อถือในตัวสินค้านั้นขึ้น ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาเพื่ออ้างถึงผู้เชี่ยวชาญนั่นเอง

1.5 การใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อ คุณสมบัติ หรือรายละเอียดของสินค้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

...เซรั่มน้องข้าวโกโลวี่โกโลวี่ เจ้าตัวนี้จะช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นนานเจ็ดสิบสองชั่วโมง ช่วยเผยผิวให้กระจ่างใสในเจ็ดวัน ปกป้องผิวจากการเกิดมลภาวะ ป้องกันการเกิดสิว และไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้และระคายเคือง...

(Ep.27, 28 พฤษภาคม 2566)

จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ ประเภทการใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อ คุณสมบัติ หรือรายละเอียดของสินค้า สังเกตได้จากคำว่า “เซรั่มน้องข้าวโกโลวี่โกโลวี่” และคำว่า “ช่วยเผยผิวให้กระจ่างใสในเจ็ดวัน ปกป้องผิวจากการเกิดมลภาวะ ป้องกันการเกิดสิว ไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้และระคายเคือง” เมื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของเซรั่ม

ข้าวโกสรีโกลด์ โดยทั่วไปพบว่านอกจากจะช่วยเผยผิวให้กระจ่างใสในเจ็ดวัน ปกป้องผิวจากการเกิดมลภาวะ ป้องกันการเกิดสิว ยังช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นนานเจ็ดสิบสองชั่วโมง และไม่ก่อให้เกิดอาการแพ้และระคายเคืองอีกด้วย ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวเป็นการใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อ คุณสมบัติ หรือรายละเอียดของสินค้านั่นเอง

2. กลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางด้วยเทคนิคการขายทางสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ผู้รีวิวโชว์ตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว ผู้รีวิวสาธิตการใช้สินค้า และผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ผู้รีวิวโชว์ตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว	2.2 ผู้รีวิวสาธิตการใช้สินค้า	2.3 ผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล
 (Ep.47 ,15 กรกฎาคม 2566)	 (Ep.23 ,12 พฤษภาคม 2566)	 (Ep.43, 10 กรกฎาคม 2566)

2.1 ผู้รีวิวโชว์ตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว จากตัวอย่างข้างต้น กลวิธีการสื่อสารสินค้าในการขายเครื่องสำอาง ประเภทผู้รีวิวโชว์ตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว สังเกตได้จากผู้รีวิวมีการหันหน้าของสินค้าเพื่อที่จะโชว์ชื่อสินค้าและลักษณะของสินค้านั้นขึ้นมา ซึ่งทำให้เห็นถึงลักษณะของตัวสินค้าชัดเจน

2.2 ผู้รีวิวสาธิตการใช้สินค้า จากตัวอย่างข้างต้น กลวิธีการสื่อสารสินค้าในการขายเครื่องสำอาง ประเภทผู้รีวิวสาธิตการใช้สินค้า สังเกตได้จากภาพว่า ผู้รีวิวมีการสาธิตในการใช้

สินค้า โดยอาศัยการเซตรองพื้นด้วยแป้งผสมรองพื้น capture ruby และในคลิปได้มีการบอกถึงคุณสมบัติของสินค้าอีกด้วย

2.3 ผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล จากตัวอย่างข้างต้น เป็นกลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางด้วยเทคนิคการขายทางสื่อสังคมออนไลน์ ประเภทผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล สังเกตได้จากภาพว่า ผู้รีวิวมีการทดลองใช้สินค้าจริงโดยการทาที่แขนข้างซ้าย ทำให้เห็นว่าสามารถปรับสีผิวให้ขาวกระจ่างใสได้เรียบเนียนดูเป็นธรรมชาติ และได้มีการเปรียบเทียบให้เห็นถึงการใช้สินค้า ว่าใช้แล้วเห็นผลจริง

อภิปรายผล

จากการศึกษา “เน็ตไอดอลกับกลวิธีการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่าน TikTok ” ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับการนำเสนอสินค้า ซึ่งเป็นการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอาง โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเน็ตไอดอล เป็นตัวกลางระหว่างผู้ผลิตสินค้ากับลูกค้า โดยจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจ และเทคนิคการขายสินค้าทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการโน้มน้าวใจให้คนสนใจในการตัดสินใจเลือกดูและซื้อสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด วิภาภรณ์ นันทสุทธิวาร (2559) ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสื่อสารสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กลวิธีที่ผู้พูดใช้เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร อาจเป็นการใช้คำพูดหรือไม่ใช่คำพูดก็ได้ มีรูปแบบการขาย 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) ผู้รีวิวโชว์ตัวสินค้า หรือวางสินค้าไว้ใกล้ตัว คือ การใช้วิธีการถ่ายรูปคู่กับตัวสินค้า เพียงแค่ถือสินค้า หรือ วางตัวสินค้าไว้ให้ใกล้กับตัวผู้นำเสนอสินค้าแค่นั้น ทำให้เห็นแค่เพียงรูปลักษณะภายนอกของตัวสินค้ากับการโพสต์ท่า 2) ผู้รีวิวสาธิตการใช้สินค้า คือ การถ่ายรูปคู่กับตัวสินค้า โดยอาศัยการใช้สินค้า เหมือนกำลังจะใช้งานสินค้านั้นอยู่จริง ๆ และ 3) ผู้รีวิวใช้สินค้าจริงเพื่อทำให้เห็นว่าใช้แล้วเห็นผล คือ การทำให้เห็นถึงการใช้งานของสินค้าจริงและเห็นผลอย่างแท้จริง จึงมั่นใจได้ว่าไม่ได้เป็นเพียงแค่การโพสต์ท่าถ่ายรูปคู่กับสินค้าเพียงอย่างเดียวแน่นอน แต่อาจจะต้องระวังสินค้าปลอมจากบางกลุ่มที่จำหน่ายสินค้ายี่ห้อออกไปในวงกว้าง เพราะนั่นอาจจะเป็นผลกระทบต่อผู้บริโภคอย่างร้ายแรง

เมื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับงานวิจัยของจุฑาภา เทพวรรณ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง “การใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจในการขายสินค้าออนไลน์ทางเฟซบุ๊ก” พบว่ามีการใช้กลวิธีการใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ กลวิธีการใช้ภาษา

โฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจที่พบเป็นเทคนิคทางภาษาที่นักขายออนไลน์เลือกใช้เพื่อพยายามชักจูงใจให้ลูกค้าเกิดความสนใจ เปลี่ยนความคิด มาเลือกซื้อสินค้าหรือบริการที่ตนขายผ่านทางเพชบุ๊ก โดยมีประเด็นที่พบเหมือนกันทั้งหมด 5 เป็นได้แก่ 1) การใช้ภาษาเพื่อบอกลักษณะเด่นของสินค้า คือ การพูดถึงประโยชน์ของสินค้าว่าแต่ละตัวมีลักษณะเด่นอย่างไร สินค้าชิ้นนี้ช่วยในเรื่องของอะไรได้บ้าง 2) การใช้ภาษาด้วยการให้คำแนะนำ คือ การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็น หรือแนะนำว่าแต่ละสภาพผิวเหมาะสมกับสินค้าแบบไหน 3) การใช้ภาษาเพื่อชักชวน คือ การใช้ภาษาแบบโน้มน้าวใจ พูดเชิญชวน ชักจูงให้เกิดความเชื่อถือ 4) การใช้ภาษาเพื่้อ้างถึงผู้เชี่ยวชาญ คือ การใช้คำที่อ้างถึงผู้เชี่ยวชาญในสินค้า หรือเจ้าของแบรนด์สินค้าที่ผู้รีวิวได้มีการนำเสนอในสื่อออนไลน์ และ 5) การใช้ภาษาเพื่อบอกชื่อ คุณสมบัติ หรือรายละเอียดของสินค้า คือ การบอกรายละเอียดสินค้าก่อนว่า สินค้าชิ้นนี้เป็นอย่างไรก่อนการตัดสินใจซื้อ ซึ่งบางครั้งหลายรายละเอียดสินค้าที่ไม่ชัดเจนส่งผลให้ผู้บริโภคไม่ตัดสินใจซื้อสินค้านั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นการนำเสนอสินค้าประเภทเครื่องสำอางที่พบประเด็นที่น่าสนใจและสนับสนุนงานวิจัยเรื่องนี้ คืองานวิจัยของ ฤติมา ดิลกตระกูลชัย (2559) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาความงามและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยบิวตี้บล็อกเกอร์ (Beauty Blogger)” โดยเก็บข้อมูลทางเพชบุ๊ก อินสตาแกรม และยูทูบ และมีผลการศึกษาที่น่าสนใจในประเด็นการตอบสนองบนเครือข่ายสังคมออนไลน์อินสตาแกรม ซึ่งพบเนื้อหาเกี่ยวกับการสอน เทคนิค วิธีต่าง ๆ (How to) มีค่าเฉลี่ยการตอบสนองต่อ (Amaze) มีค่าเฉลี่ยการตอบสนองโพสต์มากที่สุด ซึ่งหากนำเอาประเด็นเหล่านี้มาใช้ในการศึกษาใน TikTok อาจจะให้เห็นผลการศึกษาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการขายของออนไลน์มากยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการนำเสนอ ถึงรูปแบบ เนื้อหา วิธีนำเสนอเพื่อโน้มน้าวใจเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ความงาม โดยมีกลวิธีที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้เพียงกลวิธีเดียวคือ การตอบสนองของผู้รับสารที่มีต่อเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ความงาม และเปรียบเทียบรูปแบบ เนื้อหา ความเหมือนและแตกต่างจากการศึกษาวิจัยเรื่องอื่น ๆ นั้น เป็นเพราะการศึกษาครั้งนี้มีเจตนาการใช้กลวิธีการนำเสนอเพื่อโน้มน้าวใจผู้สนใจเข้าไปชม ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษางานวิจัยเล่มนี้เป็นการศึกษาผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มลูกค้าที่สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องสำอางก่อนที่จะเลือกซื้อว่ามีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง จึงทำให้ผู้คนควรใส่ใจในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เพราะการนำเสนอแต่ละรูปแบบก็ไม่สามารถสรุปได้จริง ๆ ว่าผู้วิจัยมีการใช้สินค้าเอง จริงหรือไม่ หรืออาจเป็นเพียงแค่การโฆษณาขายสินค้าเท่านั้น ผู้บริโภคจึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวังจากการดูสื่อ และไตร่ตรองให้ดีก่อนตัดสินใจซื้อเสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการสื่อสารในประเด็นเดียวกันนี้แต่เป็นในรูปแบบของสื่ออื่น ๆ เพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่างกันออกไป หรืออาจจะศึกษาถึงสินค้าประเภทอื่น ๆ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย สินค้าเครื่องประดับ
2. ควรมีการศึกษาลักษณะและกลวิธีการใช้ภาษาในรูปแบบอื่น ๆ ให้หลากหลายกว่า

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการใช้ภาษาและเทคนิคการขายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1. ควรศึกษาลักษณะของการพูด การออกเสียงชัดถ้อยชัดคำ
2. ควรศึกษาในการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง เพื่อให้เป็นบุคลิกที่ดีต่อการขายที่มีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาเทคนิคในด้านการขายด้วยวิธีการสอบถาม และการสังเกต

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาภา เทพวรรณ. (2562). การใช้ภาษาโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจในการขายสินค้าออนไลน์ทางเฟซบุ๊ก. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ปัญจพร เกื้อนุ้ย. (2565). พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียนโรงเรียนช้างกลางประชานุกูล. *จังหวัดนครศรีธรรมราช วารสารมหาจุฬารามราชวิทยาลัย* 9 (6), 200
- รณิดา อัจฉลภ (2562). ความพึงพอใจและพฤติกรรมการมีส่วนร่วม Challenge ในแอปพลิเคชัน TikTok ของผู้ใช้ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ฤติมา ดิลกตระกูลชัย (2559). การนำเสนอเนื้อหาความงามและผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยบิวตี้บล็อกเกอร์ (Beauty Blogger). ใน *วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิภากรณ์ นันทสุทธิวารี. (2558). กลวิธีการสื่อสารสินค้าประเภทเครื่องสำอางผ่านเน็ตไอดอลทางสื่อสังคมออนไลน์กับการตัดสินใจซื้อของวัยรุ่นหญิงไทย. ใน *การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหาร ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*

APPROACHES TO SERVICE QUALITY DEVELOPMENT OF SERVICE STAFF IN BAN PONG DISTRICT, RATCHABURI

วรรณภา หมายมั่น¹, วีระ วีระโสภณ² และ วีระ ศุภศักดิ์ เจาประเสริฐวงศ์³

Wannapa Maiman¹, Wira Wirasophon² and Wira Supasak Ngaoprasertwong³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹⁻³Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: wetchakarn.giggi@gmail.com

วันที่รับบทความ : 13 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 2 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2567

Received 13 March 2024; Revised 2 April 2024; Accepted 23 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายในของร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการร้านอาหารในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง ทั้ง 15 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารหรือการวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา อย่างละเอียดและอธิบายข้อสรุปตามข้อคำถามแต่ละตอนของแบบสัมภาษณ์ที่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

Citation:

* วรรณภา หมายมั่น, วีระ วีระโสภณ และ วีระ ศุภศักดิ์ เจาประเสริฐวงศ์. (2567). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 1(2), 14-31.

Wannapa Maiman, Wira Wirasophon and Wira Supasak Ngaoprasertwong. (2024). Approaches to Service Quality Development of Service Staff in Ban Pong District, Ratchaburi. Journal of Social Sciences

Innovations, 1(2), 14-31.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2024.7>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในของ ร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จุดแข็ง อำเภอบ้านโป่งเป็นเมืองขนาดเล็ก แต่มีประชากรมาก ร้านมีเอกลักษณ์ของร้านเอง เน้นอาหารท้องถิ่นหรือเมนูพื้นบ้าน จุดอ่อน ยังขาดพนักงานที่มีความรู้ในการบริการ และขาดปฏิสัมพันธ์ต่อลูกค้า อีกทั้งมีการบริการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหาร ในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้นำการเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ 10 ด้าน มาพิจารณาเพื่อหาแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ด้านลักษณะของการบริการ ด้านความไว้วางใจ ด้านความกระตือรือร้น ด้านสมรรถนะ ด้านความมีเมตตากรุณา ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านความปลอดภัย ด้านการเข้าถึงบริการ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการเข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ โดยควรเน้นไปทางการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการให้บริการในเนื้องานบริการที่เกี่ยวข้องให้ครบทุกด้าน สร้างแรงจูงใจหรือรางวัลให้กับพนักงานเพื่อให้พนักงานมีความพร้อมที่จะบริการเต็มที่ ร้านอาหารต้องมีมาตรการในการจัดการควบคุมดูแลพนักงานทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยทางอาหาร เพื่อควบคุมกระบวนการผลิตอาหารให้มีคุณภาพ สะอาด ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยแก่ผู้บริโภค

คำสำคัญ: พัฒนาคุณภาพ, การให้บริการ, พนักงานร้านอาหาร

Abstract

The purpose of this research study to 1) study composition and strengths, weaknesses, opportunities, and information based on internal reports and 2) study of the direction of improving the service quality of restaurant employees in the area of Ban Pong District, Ratchaburi Province. 2) To study the guidelines for developing the service quality of restaurant employees in Ban Pong District, Ratchaburi Province. This research is a qualitative research collect information and analyze data from interviews with restaurant operators and people involved in the tourism industry who came to use restaurants in Ban Pong District, all 15 people. Analysis of document data or content analysis using data from in-depth interviews. Informal interviews are analyzed in detail

descriptively. Informal interviews are analyzed in detail descriptively and explain the conclusions based on each section of the question. The research results that 1) the environment and potential, strengths and weaknesses of the internal environment of restaurants in Ban Pong District, Ratchaburi Province. Strengths: Ban Pong District is a small city but has a large population. The restaurant has its own identity, focusing on local food or local menus. Weaknesses: still lack of employees with knowledge in providing service and lack of interaction with customers. Also, the service is not able to respond to customer needs as appropriately as it should be. 2) Guidelines for developing the service quality of restaurant staff in Ban Pong District, Ratchaburi Province are: service characteristics, trust, enthusiasm, competence, friendliness, reliability, safety, access to services, communication, and understanding customers or service recipients. The focus should be on training on service standards in all aspects of related service work, creating incentives or rewards for employees so that they are ready to provide full service. Restaurants must have measures to manage and supervise all employees to have knowledge and understanding of food safety in order to control the food production process to ensure quality, cleanliness, hygiene, and safety for consumers.

Keywords: Approaches to service, Service, Restaurant staff

บทนำ

ในปี 2565 ธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทยมีแนวโน้มเติบโตได้ดีเนื่องจากแนวโน้มความนิยมของร้านอาหารประเภทนี้กำลังเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้งคนไทยมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้นในโอกาสต่าง ๆ ทั้งการรับประทานอาหารกับครอบครัว สังสรรค์กับเพื่อน ที่สำคัญการรับประทานอาหารในร้านอาหารในวันพิเศษเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคบางกลุ่มได้เป็นอย่างดี เนื่องจากได้รับการบริการที่ดีเยี่ยม และอาหารที่มีคุณภาพสามารถสร้างความประทับใจแก่ลูกค้าได้เป็นอย่างดี แต่ในปัจจุบันพบปัญหาในการใช้บริการก่อให้เกิดปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภคที่อาจเกิดจากการให้บริการ สิ่งที่เกิดขึ้นเสมอ คือ

ปัญหาในการบริการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่พบในธุรกิจร้านอาหารจากการร้องเรียนของผู้บริโภค เช่น พนักงานใช้ กิริยา วาจา ตอบโต้สถานการณ์บางสถานการณ์กับลูกค้าไม่เหมาะสม เนื่องจากมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งพนักงานอาจจะไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริการอย่างแท้จริงแต่ในปัจจุบันพบปัญหาในการให้บริการก่อให้เกิดปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภค สิ่งที่เกิดขึ้นเสมอ คือ ปัญหาในการบริการที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่พบในธุรกิจร้านอาหารจากการร้องเรียนของผู้บริโภค เช่น พนักงานใช้ กิริยา วาจา ตอบโต้สถานการณ์บางสถานการณ์กับลูกค้าไม่เหมาะสม (เกอซ่ง และ นิธนา ฐานิตธนกร, 2563)

อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองในอดีต เป็นชุมชนสำคัญในการแลกเปลี่ยนขนบธรรมเนียม ประเพณีในบริเวณลุ่มน้ำแม่กลอง และอีกสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว คือ ร้านอาหารยอดนิยมแม่น้ำแม่กลอง ร้านอาหารแนวสตรีทฟู้ด และร้านอาหารต่าง ๆ อีกมากมาย แต่บางร้านก็ไม่ได้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ผลเกิดมาจากคุณภาพการให้บริการของแต่ละร้านมีความแตกต่างกัน

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความสนใจในการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพสำหรับการประกอบธุรกิจร้านอาหาร ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการรู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในมองเห็นโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก สามารถนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนด้านคุณภาพการบริการให้มีมาตรฐานตรงกับความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน นำไปประกอบการวางแผนการดำเนินธุรกิจภัตตาคารหรือร้านอาหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายในของ ร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงให้ดีขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาถูกนำเสนอในหลายมุมมอง ขึ้นอยู่กับบริบททางวิชาการและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1 แนวคิดการพัฒนาแบบเส้นตรง (Linear Development Theory)

แนวคิดนี้เสนอว่าการพัฒนาของประเทศต่าง ๆ มีลำดับขั้นตอนที่สามารถคาดการณ์ได้ โดยพัฒนามาจากประเทศที่พึ่งพาการเกษตร สู่อุตสาหกรรม และในที่สุดไปสู่สังคมที่เน้นการบริการ ตัวอย่างแนวคิดนี้คือ ทฤษฎีขั้นตอนการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Stages of Economic Growth) ของ วอลเตอร์ รอสโตว์ (W.W. Rostow, 1960) ซึ่งเสนอว่าการพัฒนาเศรษฐกิจมี 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. สังคมดั้งเดิม (Traditional Society)
2. เงื่อนไขเบื้องต้นสำหรับการเปลี่ยนแปลง (Preconditions for Take-Off)
3. การเติบโต (Take-Off)
4. การขยายตัวอย่างต่อเนื่อง (Drive to Maturity)
5. สังคมบริโภคนิยมระดับสูง (Age of High Mass Consumption)

1.2 แนวคิดการพัฒนาแบบพึ่งพา (Dependency Theory)

ทฤษฎีนี้มีรากฐานจากการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดเส้นตรง โดยเน้นว่าประเทศกำลังพัฒนาถูกเอาเปรียบจากประเทศพัฒนาแล้วผ่านความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจโลก ทฤษฎีนี้เสนอว่าประเทศในโลกที่สามจะไม่สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนตราบใดที่ยังคงพึ่งพาประเทศโลกที่หนึ่งในเชิงเศรษฐกิจ ตัวอย่างนักคิดในกลุ่มนี้คือ อังเดร กุนเดอร์ แฟรงค์ (Andre Gunder Frank, 1967)

1.3 แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

แนวคิดนี้เน้นการพัฒนาที่คำนึงถึงสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ทำลายทรัพยากรของคนรุ่นหลัง นิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่สำคัญมาจากรายงานของ คณะกรรมาธิการบรันด์แลนด์ (Brundtland Commission) ในปี 1987 ซึ่งกล่าวว่า “การ

พัฒนาที่ยั่งยืนคือการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นหลังในการตอบสนองความต้องการของพวกเขา” (World Commission on Environment and Development (WCED), 1987)

1.4 แนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital Theory)

แนวคิดนี้เสนอว่าการพัฒนาเกิดจากการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เช่น การศึกษา การฝึกอบรม และสุขภาพ ตัวอย่างนักวิชาการที่สำคัญในทฤษฎีนี้คือ ธีโอดอร์ ดับเบิลยู. ชูลทซ์ (Theodore W. Schultz, 1961)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการ (Service) เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ โดยอาจเป็นทั้งรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น การซ่อมบำรุง หรือจับต้องไม่ได้ เช่น การให้คำปรึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีกรอบทฤษฎีต่าง ๆ ที่ช่วยให้เข้าใจการจัดการและการส่งมอบบริการได้ดีขึ้น

2.1 แนวคิดด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality)

คุณภาพการบริการเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการ โดย Parasuraman, Zeithaml, และ Berry (1985) ได้นำเสนอกรอบแนวคิด SERVQUAL ที่วัดความพึงพอใจในบริการผ่าน 5 มิติ ได้แก่

1. ความเชื่อมั่น (Reliability): ความสามารถในการให้บริการที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ
2. ความมั่นใจ (Assurance): ความรู้และความสามารถของพนักงานที่สร้างความไว้วางใจให้แก่ลูกค้า
3. ความเป็นรูปธรรม (Tangibles): การนำเสนอทางกายภาพ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกหรือการแต่งกายของพนักงาน
4. ความเอาใจใส่ (Empathy): การให้บริการแบบเข้าใจและใส่ใจความต้องการของลูกค้า
5. การตอบสนอง (Responsiveness): ความพร้อมและรวดเร็วในการให้บริการ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบประสบการณ์ลูกค้า (Customer Experience Design)

แนวคิดนี้มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจผ่านการเชื่อมโยงระหว่างลูกค้าและองค์กรในทุกจุดสัมผัส เช่น เว็บไซต์ ช่องทางการติดต่อ หรือพนักงาน แนวคิดนี้เป็นพื้นฐาน

ของ บริการที่มุ่งเน้นลูกค้า (Customer-Centric Service) โดย Pine และ Gilmore (1999) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ "เศรษฐกิจเชิงประสบการณ์" (Experience Economy) ที่มองว่า บริการเป็นมากกว่าการตอบสนองความต้องการ แต่ต้องสร้างประสบการณ์ที่จดจำได้

3. แนวคิดการให้บริการในยุคดิจิทัล (Digital Service Delivery)

ในยุคดิจิทัล การให้บริการเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้งานเทคโนโลยี เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์ แอปพลิเคชัน หรือระบบอัตโนมัติ (Automation) การบริการดิจิทัลเน้นความสะดวกและประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) โดยเฉพาะการให้บริการแบบปรับแต่งเฉพาะบุคคล (Personalization) เช่น การใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) Lovelock, C., & Wirtz, J. (2016)

4. แนวคิดการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship Management - CRM)

CRM เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้าในระยะยาว โดยใช้เทคโนโลยีและข้อมูลลูกค้าในการปรับปรุงคุณภาพบริการ ตัวอย่างที่สำคัญคือการใช้ระบบ CRM ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของลูกค้าและพัฒนาข้อเสนอที่ตรงกับความต้องการ (Kotler, P., & Keller, K. L., 2016)

กล่าวโดยสรุป การให้บริการเป็นกระบวนการที่มุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ ซึ่งครอบคลุมทั้งสิ่งที่จับต้องได้และไม่ได้ ความสำคัญของการให้บริการอยู่ที่การสร้าง ความพึงพอใจและประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้รับบริการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างผู้ให้บริการและลูกค้า

คุณภาพการบริการเป็นหัวใจสำคัญ โดยการให้บริการที่ดีควรคำนึงถึงความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และรวดเร็ว รวมถึงการแสดงความใส่ใจและสร้างความไว้วางใจแก่ลูกค้า การให้บริการยังต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบประสบการณ์ของลูกค้าในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มต้นจนถึงการให้บริการหลังการขาย

ในยุคดิจิทัล การให้บริการได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบออนไลน์และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มความสะดวกและตอบโต้ความต้องการที่หลากหลาย นอกจากนี้ การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยสร้างความเข้าใจในพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้า ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาบริการที่เหมาะสม

โดยรวม แนวคิดเกี่ยวกับการให้บริการสะท้อนถึงการมุ่งเน้นความพึงพอใจของลูกค้า การสร้างประสบการณ์ที่ดี และการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริม เพื่อให้บริการที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด และลงพื้นที่จริงสำหรับในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การทำวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นรายบุคคล และใช้ลักษณะของคำถามเป็นแบบคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายในและศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบการร้านอาหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการร้านอาหารในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยทำแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้ทำการปรับปรุงคำถามให้มีความเหมาะสมกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด และปลายเปิด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลความพร้อมและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) จากสภาพแวดล้อมภายในของร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ส่วนที่ 3 สัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้มิติวัดคุณภาพในการให้บริการ (Dimension of

Service Quality) ตามแนวคิดของ Zeithaml, Parasuraman and Berry (1998) ประกอบด้วย 10 ด้านดังนี้ ด้านลักษณะของการบริการ (Appearance), ความไว้วางใจ (Reliability), ด้านความกระตือรือร้น (Responsiveness), ด้านสมรรถนะ (Competence), ด้านความมีไมตรีจิต (Courtesy), ด้านความน่าเชื่อถือ (Creditability), ด้านความปลอดภัย (Security), ด้านการเข้าถึงบริการ (Access), ด้านการติดต่อสื่อสาร (Communication) และ ด้านการเข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Understanding of customer)

ส่วนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะของแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์จริงแบบเจาะลึก สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่เดินทางมาใช้บริการร้านอาหารในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 15 ท่าน ทำการขออนุญาตในการนัดหมายเข้าสัมภาษณ์โดยตรงโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ซึ่งเนื้อหาการสัมภาษณ์จะครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ระบุอยู่ในเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาแยกเป็นหมวดหมู่ เรียบเรียงให้เป็นระเบียบตามประเด็นต่าง ๆ โดย ดำเนินการดังนี้ คือ การถอดเทป การจดบันทึกและเรียบเรียงข้อมูลใหม่

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารหรือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูล ต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis) อย่างละเอียดและอธิบายข้อสรุปตามข้อคำถามแต่ละตอนของแบบสัมภาษณ์ที่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

4.3 ทำสรุปและนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายใน ของร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จากผลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 15 คน และนำมาวิเคราะห์ผลในรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ใช้บริการร้านอาหารในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี และผู้ที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จำนวน 15 คน เป็นผู้ที่ได้รับการบริการจากพนักงานจากร้านอาหารและเจ้าของกิจการร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ดังต่อไปนี้ เจ้าของร้าน/ผู้จัดการร้านอาหารจำนวน 5 คน พนักงาน 1 คน และผู้ที่ใช้บริการจำนวน 9 คน

2) ข้อมูลสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายใน ของร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จุดแข็ง (S) ร้านมีเอกลักษณ์เฉพาะ เน้นอาหารท้องถิ่นหรือเมนูพื้นบ้าน ราคาเหมาะกับปริมาณ อาหารราคาไม่แพงจนเกินไป อาหารรสชาติดี

จุดอ่อน (W) เมนูหรือรายการที่จำกัดหรือไม่น่าสนใจ บางร้านอยู่ติดถนนทำให้ที่จอดรถไม่เพียงพอ ขาดพนักงานที่มีความรู้ในการบริการ ขาดปฏิสัมพันธ์ต่อลูกค้า คุณภาพอาหารที่ไม่คงที่

โอกาส (O) ร้านที่ตั้งอยู่ใกล้ถนนหลักหรือใกล้จุดสำคัญในเขตเมืองและสถานที่ท่องเที่ยว ช่วยเพิ่มโอกาสในการมีลูกค้ามาใช้บริการ ร้านอาหารจำนวนมากจึงทำธุรกิจมีโอกาสดิบโต

อุปสรรค (T) การแข่งขันค่อนข้างสูง เนื่องจากมีร้านอาหารจำนวนมาก พนักงานร้านไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้บริการของลูกค้าและขาดมาตรฐานของการบริการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 15 คน สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ดังนี้

1. ด้านลักษณะของการบริการ (appearance) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ควรเน้นไปทางการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการให้บริการในเนื้องานบริการที่เกี่ยวข้องให้ครบทุกด้าน เนื่องจากพนักงานจำเป็นที่จะต้องมิตักษะหลายๆ ด้านประกอบ

2. ด้านความไว้วางใจ (reliability) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ควรเน้นการขายอาหารที่ถูกเลือกวัตถุดิบอย่างดี การใส่ใจความต้องการของลูกค้าพนักงานต้องสามารถแนะนำเมนูได้ดี อธิบายรายละเอียดของอาหารได้อย่างน่าสนใจ การบริการต้องสร้างความไว้วางใจให้กับลูกค้า มีความเชื่อมั่นและกลับมาใช้บริการอีก ดังนั้นการฝึกอบรมและสนับสนุนพนักงานในการพัฒนาทักษะและความเชื่อมั่นในการทำงานย่อมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักงาน อีกทั้งพนักงานต้องมีความรู้เรื่องความรู้จักเมนูอาหาร ส่วนประกอบของวัตถุดิบมากพอสมควร สามารถแจ้งข้อมูลที่ถูกต้องให้กับลูกค้าได้

3. ด้านความกระตือรือร้น (responsiveness) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ความกระตือรือร้นทำได้โดยสร้างแรงจูงใจหรือรางวัลให้กับพนักงานเพื่อให้พนักงานมีความพร้อมที่จะบริการเต็มที่ และพร้อมที่จะช่วยเหลือ

4. ด้านสมรรถนะ (competence) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ควรเพิ่มสมรรถนะการให้บริการที่มีความพิเศษมากขึ้น เช่น การอธิบายหรือให้ความรู้ในอาหารที่เป็นเมนู signature ของร้าน เสริมสร้างความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการบริการอาหาร โดยการให้การฝึกอบรมที่เป็นประจำ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาทักษะในการทำอาหารและการบริการ

5. ด้านความมีไมตรีจิต (courtesy) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ควรเสริมสร้างการกระทำและพฤติกรรมที่เป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นกันเองให้แก่ลูกค้า ด้วยการมีอัธยาศัยดี นอบน้อม มีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าทุกคน บริการด้วยความเต็มใจ

6. ด้านความน่าเชื่อถือ (credibility) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การที่จะได้รับความน่าเชื่อถือจากลูกค้าสามารถทำได้โดยการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกค้าผ่านการแสดงความซื่อตรงและความสุจริต โดยพนักงานต้องมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง มีความสุจริตในการให้บริการ และเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการใช้บริการต้องดำเนินการแก้ปัญหาได้ทันที

7. ด้านความปลอดภัย (security) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ร้านอาหารต้องมีมาตรการ ในการจัดการควบคุมดูแลพนักงานทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) เพื่อควบคุมกระบวนการผลิตอาหารให้มีคุณภาพ สะอาด

ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยแก่ผู้บริโภค พนักงานให้บริการอย่างระมัดระวัง และมีการกล่าวเอ่ยของอนุญาตก่อนเข้าบริการ มีการฝึกอบรมและคำแนะนำในเรื่องของมาตรการป้องกันและการรับมือกับสถานการณ์เฉพาะเจาะจงที่อาจเกิดขึ้นในร้านอาหาร ในส่วนของพนักงานสามารถทำได้โดยพนักงานต้องมีสติทุกครั้งในการบริการ ตรวจเช็คระบบต่างในร้านอาหารอยู่เป็นประจำ ระมัดระวังเรื่องอาหารหรือวัตถุดิบที่ผู้ให้บริการแพ้

8. ด้านการเข้าถึงบริการ (access) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การเข้าถึงบริการควรเริ่มจากการให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างสะดวกสบายและทั่วถึง มีกิจกรรมหรือวิธีการในการบริหารพนักงานในกรณีลูกค้าเยอะ พนักงานควรหมั่นสังเกตลูกค้าทุกโต๊ะ พนักงานสามารถแนะนำเมนูได้ดี อธิบายรายละเอียดของอาหารได้อย่างน่าสนใจ ก็จะทำให้สามารถกระตุ้นยอดขายให้กับร้านได้

9. ด้านการติดต่อสื่อสาร (communication) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเชื่อมั่นกับลูกค้าผ่านการสื่อสารที่ชัดเจนและเป็นมิตร เป็นสิ่งแรกที่พนักงานควรต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกของการติดต่อสื่อสาร

10. ด้านการเข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ (understanding of customer) จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การเข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการควรเริ่มจากการเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า พนักงานควรใส่ใจทุกความต้องการของลูกค้า ทำความเข้าใจในความต้องการของผู้มารับบริการจะช่วยให้สามารถส่งมอบบริการได้ตรงกับความต้องการ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายในของ ร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ SWOT Analysis ซึ่งสอดคล้องกับ ธูปนันทกร คำชาว และคณะ (2564) ได้ให้ความหมาย SWOT Analysis คือ การประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน โดยจุดแข็งอำเภอบ้านโป่งเป็นเมืองขนาดเล็ก แต่มีประชากรมาก ร้านมีเอกลักษณ์ของร้านเอง เน้นอาหารท้องถิ่นหรือเมนูพื้นบ้าน จุดอ่อนขาดพนักงานที่มีความรู้ในการบริการ และขาด

ปฏิสัมพันธ์ต่อลูกค้า เป็นโอกาสที่ดีในการนำเทคโนโลยีใหม่ มาใช้เป็นเครื่องมือในการให้บริการ จะทำให้งานบริการรวดเร็วขึ้น อุปสรรคร้านอาหารในอำเภอบ้านโป่งมีการแข่งขันค่อนข้างสูง เนื่องจากมีร้านอาหารจำนวนมากมีความยากลำบากในการดึงดูดลูกค้า และสอดคล้องกับ ศุภจิตา โคตรอาษา (2561) โดยให้ จุดอ่อน จุดแข็ง เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

การพัฒนาการให้บริการพนักงานร้านอาหาร เป็นกลยุทธ์ในการรักษาระดับของการให้บริการให้อยู่เหนือกว่าคู่แข่ง ซึ่งทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหาร ควรปฏิบัติตาม 10 ด้านที่ โดยด้านการเข้าใจลูกค้าหรือผู้รับบริการ ควรมีการเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า พนักงานควรใส่ใจทุกความต้องการของลูกค้า ด้านความปลอดภัย (security) ร้านอาหารต้องมีมาตรการ ในการจัดการควบคุมดูแลพนักงานทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety) เพื่อควบคุมกระบวนการผลิตอาหารให้มีคุณภาพ สะอาดถูกสุขลักษณะ และปลอดภัยแก่ผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภจิตา โคตรอาษา (2561) ได้ให้แนวทางการพัฒนาคุณภาพบริการตามความต้องการของผู้รับบริการ คือ การทำความเข้าใจในความต้องการ มีการสร้างความตระหนักในงานบริการและความปลอดภัยแก่ผู้ให้บริการ และการประเมินคุณภาพการบริการ เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ ผู้บริหาร ผู้ให้บริการสามารถมองเห็นโอกาสพัฒนา รวมทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง พัฒนา ปรับปรุงให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการเข้าถึงบริการ (access) ควรเริ่มจากการให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างสะดวกสบายและทั่วถึง มีกิจกรรมหรือวิธีการในการบริหารพนักงานในกรณีลูกค้าเยอะ ซึ่งสอดคล้องกับกิแก้วแสงพระจันทร์ (2563) ให้แนวทางการยกระดับคุณภาพการให้บริการร้านอาหาร ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรมีการออกแบบร้านอาหารให้มีเอกลักษณ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน ด้านความเชื่อถือไว้วางใจ ควรมีการให้บริการที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว มีอุปกรณ์เสริมและพื้นที่สำหรับครอบครัว และสอดคล้องกับ ภูมิระพี สุขบาง (2566) การตกแต่งสถานที่ ความใส่ใจในการดูแลปัญหาและพร้อมให้ความช่วยเหลือของพนักงาน รวมถึงการแต่งกายของผู้ให้บริการส่งผลให้ท่านตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหาร ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า พนักงานรับรายการอาหารและเครื่องดื่มอย่างรวดเร็ว และยังสอดคล้องกับ รินระดา นิโรจน์ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยด้าน

ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวไทยในการท่องเที่ยวในประเทศ โดยให้ความสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านความเข้าใจในความรู้สึกรักของผู้อื่น ด้านการตอบสนอง ด้านความมั่นใจได้ ด้านรูปธรรมการบริการและด้านความเชื่อถือได้

องค์ความรู้ใหม่

การให้บริการในธุรกิจร้านอาหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีศักยภาพในการเป็นศูนย์รวมของอาหารหลากหลายประเภท แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่นี้จึงควรคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาทักษะการสื่อสาร

พนักงานควรได้รับการอบรมในเรื่องการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำพูดที่สุภาพ การแสดงความใส่ใจ และการตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว การปรับท่าทีและการใช้ภาษาที่เหมาะสมจะช่วยสร้างความประทับใจและส่งเสริมภาพลักษณ์ของร้าน

2. การปรับตัวตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

อำเภอบ้านโป่งมีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและอาหารท้องถิ่น พนักงานควรมีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ดังกล่าวเพื่อแนะนำเมนูหรืออธิบายส่วนประกอบของอาหารได้อย่างเชี่ยวชาญ รวมถึงการแสดงความเข้าใจในความหลากหลายของกลุ่มลูกค้าที่อาจมาจากพื้นที่ต่าง ๆ

3. การใช้เทคโนโลยีในการบริการ

การนำเทคโนโลยี เช่น ระบบสั่งอาหารผ่านแท็บเล็ต หรือการใช้แอปพลิเคชันช่วยจัดการคำสั่งซื้อ สามารถเพิ่มความสะดวกและลดความผิดพลาดในการให้บริการ นอกจากนี้การจัดการระบบชำระเงินแบบดิจิทัลก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยให้การให้บริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การฝึกอบรมด้านความรู้เกี่ยวกับอาหารและสุขอนามัย

พนักงานควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเมนูอาหารในร้าน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัย เพื่อให้มั่นใจว่าการให้บริการเป็นไปตามมาตรฐาน และสามารถตอบคำถามหรือให้คำแนะนำแก่ลูกค้าที่มีข้อจำกัดด้านอาหาร เช่น ผู้แพ้อาหารหรือผู้รับประทานมังสวิรัติ

5. การสร้างแรงจูงใจและความผูกพันในงาน

การส่งเสริมให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานผ่านการให้รางวัลหรือสวัสดิการที่เหมาะสมจะช่วยเพิ่มความทุ่มเทในการให้บริการ การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในทีมงานยังสามารถช่วยลดความเครียดและส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น

6. การเก็บข้อมูลและประเมินผลการให้บริการ

ร้านอาหารควรมีระบบการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของลูกค้า เช่น แบบสอบถามหรือการประเมินผลการให้บริการ ซึ่งช่วยให้สามารถปรับปรุงจุดอ่อนและพัฒนาจุดแข็งได้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ควรเป็นการผสมผสานระหว่างการอบรมพนักงาน การใช้เทคโนโลยี และการปรับปรุงระบบการทำงานเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้า โดยคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่และความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ การพัฒนาที่เป็นระบบและต่อเนื่องนี้จะช่วยยกระดับคุณภาพของบริการให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจในระยะยาว

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 15 คน พบว่า ร้านอาหารในอำเภอบ้านโป่งมีจุดแข็งหลายประการ เช่น การนำเสนอเมนูท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ รสชาติอาหารดี และราคาที่สมเหตุสมผล อย่างไรก็ตาม ร้านอาหารบางแห่งยังคงมีจุดอ่อน เช่น เมนูที่ไม่หลากหลาย ที่จอดรถไม่เพียงพอ และคุณภาพของบริการและอาหารที่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในหมู่ลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เจ้าของกิจการร้านอาหารควรนำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายในของร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารร้านให้สามารถดึงดูดผู้ใช้บริการ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 พนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง ควรนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง เป็นข้อมูลพิจารณากำหนดแนวคิดและวิธีการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหารในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเชิงปริมาณประกอบด้วย และทำการศึกษาในขอบเขตที่ใหญ่ขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม และศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพการให้บริการแนวคิดแบบอื่นเพิ่มเติม เพื่อนำมาเปรียบเทียบหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ รวมถึงพัฒนาปัจจัยชี้วัดคุณภาพการบริการอื่น ๆ หรือพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพการบริการรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมกับกาพัฒนาคุณภาพการให้บริการของพนักงานร้านอาหาร

เอกสารอ้างอิง

- กรศิริรักษ์ ชูเสียงแจ้ว. (2560). ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะและคุณภาพการบริการของพนักงานทำความสะอาดห้องพัก : กรณีศึกษาโรงแรมในจังหวัดตรัง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. วิทยาลัยดุสิตธานี.
- กิแก้ว แสงพระจันทร์. (2563). แนวทางการยกระดับคุณภาพการบริการร้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวชาวลาว นครปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- กิตต์กวีณเดชน์ วงศ์หมั่น. (2561). แนวทางการยกระดับคุณภาพการนำเที่ยวในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามของผู้นำเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เกตุวดี สมบูรณ์ทวี และมณียา สายสนิท. (2565). อิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีและบทบาทตัวแปร กำกับด้านประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตั้งใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคไทย. *วารสารปริชาต*, 35(2), 129-147.

- ขวัญดาว ชัดิยะวงศ์. (2563). คุณภาพการบริการและพฤติกรรมการใช้บริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของอาคารฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระนครแกรนด์วิว. ใน *ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- คำนาย อภิปรัชญสกุล. (2557). *การบริการลูกค้า*. กรุงเทพฯ: โฟกัสมีเดียแอนด์พับลิชชิง.
- จิรศักดิ์ ขาพรมมา, (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการฟิตเนสเซ็นเตอร์ที่เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *ปริญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลลดา มงคลวนิช และรัตนภรณ์ ชาติวงศ์. (2560). ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพการบริการของฝ่ายต้อนรับส่วนหน้าในโรงแรม 5 ดาว. ใน *รายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ชินวัตร เชื้อสระคู. (2551). คุณลักษณะของพนักงานบริการและคุณภาพการบริการตามการรับรู้ของพนักงานและลูกค้าร้านทรูมูฟ. ใน *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค กรุม และ ฐาปนกร ทองคำนุช. (2559). การพัฒนากลยุทธ์การให้บริการด้านที่พักเพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุด แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณ
- ตัญญา เพชรสง. (2564). แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ดาวัน สุริยะวัน. (2554). *บริการสารสนเทศ (Information Services)*. เรียกใช้เมื่อ 10 พ.ย. 2566 จาก http://707035.blogspot.com/2011/06/blog-post_17.html.
- Arasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*, 49(4), 41–50.
- Frank, A. G. (1967). *Capitalism and Underdevelopment in Latin America: Historical Studies of Chile and Brazil*. Monthly Review Press.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management* (15th ed.). Pearson Education.

- Lovelock, C., & Wirtz, J. (2016). *Services Marketing: People, Technology, Strategy* (8th ed.). Pearson Education.
- Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1999). *The Experience Economy: Work Is Theatre and Every Business a Stage*. Harvard Business School Press.
- Rostow, W. W. (1960). *The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto*. Cambridge University Press.
- Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital. *The American Economic Review*, 51(1), 1-17.
- World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *Our Common Future*. Oxford University Press.

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและโอกาส*

STRUCTURAL CHANGES IN SOCIETY IN THE DIGITAL ERA: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

สุพัตรา สันติรุ่งโรจน์

Supattra Santirungroj

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: supattra.tinn@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 15 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2567

Received 5 March 2024; Revised 15 April 2024; Accepted 23 April 2024

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัลเกิดจากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีผลกระทบต่อทุกมิติของชีวิตมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากรต่างๆ โอกาสที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนี้รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ การสร้างสังคมที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนด้วยข้อมูล การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการสนับสนุนความยั่งยืนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ในขณะเดียวกันยังมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล การคุกคามด้านความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยทางข้อมูล ผลกระทบต่อแรงงานและการจ้างงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน การรับมือกับความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องใช้การวางแผนและ

Citation:

* สุพัตรา สันติรุ่งโรจน์. (2567). การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัล: ความท้าทายและโอกาส. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 1(2), 32-44.

Supattra Santirungroj. (2024). Structural Changes in Society in the Digital Era: Challenges and Opportunities. Journal of Social Sciences Innovations, 1(2), 32-44.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2024.8>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

การพัฒนานโยบายที่เหมาะสม เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนของสังคม

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง, ยุคดิจิทัล, ความท้าทาย, โอกาส, สังคม

Abstract

The structural changes in society in the digital era arise from the development of digital technologies that impact all aspects of human life, including the economy, society, culture, and resource management. The opportunities emerging from these changes include the development of new innovations, the creation of a society that is interconnected and driven by data, the development of skills and lifelong learning, and the support of sustainability through digital technology. At the same time, there are challenges to address, such as digital inequality, threats to privacy and data security, impacts on labor and employment, and changes in family and community structures. Addressing these challenges requires appropriate planning and policy development to ensure that these changes occur sustainably and benefit all sectors of society.

Keyword: Structural Changes, Digital Era, Challenges, Opportunities, Society

บทนำ

การเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเชื่อมโยงข้อมูลแบบเรียลไทม์ ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ (Castells, 2000) การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้เร่งให้เกิดการปรับตัวทั้งในระดับบุคคลและระดับโครงสร้างขององค์กรและสังคม อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีก็นำมาซึ่งความท้าทาย เช่น ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (digital divide) การละเมิดความเป็นส่วนตัว และผลกระทบต่อการทำงาน (Van Dijk, 2020; ศุภชัย ยาวะประภา, 2563)

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในยุคดิจิทัลถือเป็นปรากฏการณ์ที่มีผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม เช่น

1. ด้านเศรษฐกิจ

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจ เช่น การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซ ทำให้เกิดโอกาสในการสร้างรายได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การสูญเสียงานจากการแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ (Brynjolfsson & McAfee, 2014; ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2564)

2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

วิถีชีวิตในสังคมถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การสื่อสารที่รวดเร็วขึ้นและการพึ่งพาแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตจากการใช้เทคโนโลยีที่มากเกินไป (Turkle, 2011; ศิริวรรณ รัตนวิบูลย์, 2565)

3. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะ

ยุคดิจิทัลส่งผลให้เกิดความจำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) และการพัฒนาทักษะใหม่ๆ เช่น ทักษะด้านดิจิทัลและการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน (Schwab, 2016; กนกพร สุทธิวงศ์ชัย, 2561)

จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของสังคมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือวัฒนธรรม เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น อินเทอร์เน็ต ปัญญาประดิษฐ์ และระบบข้อมูลแบบเรียลไทม์ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้คนและการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่สร้างความสะดวกสบายและโอกาสใหม่ ๆ แต่ยังนำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อน เช่น ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล การสูญเสียความเป็นส่วนตัว และผลกระทบต่อการจ้างงาน

ในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจและการสร้างรายได้ การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซสร้างโอกาสใหม่ให้กับธุรกิจและผู้บริโภค แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความเสี่ยงสำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงหรือปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ การพัฒนาระบบอัตโนมัติยังทำให้แรงงานในหลายอุตสาหกรรมต้องเผชิญกับการถูกแทนที่

ด้านสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยีได้เปลี่ยนวิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมอย่างรวดเร็ว การสื่อสารและการเชื่อมโยงข้อมูลที่รวดเร็วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน ในขณะเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องก็ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต เช่น ความเครียดและการเสพติดโซเชียลมีเดีย

ในด้านการศึกษาและการพัฒนาทักษะ ยุคดิจิทัลได้สร้างความจำเป็นให้กับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เช่น ทักษะดิจิทัลและการคิดวิเคราะห์ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในยุคดิจิทัลจึงเป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบ การเข้าใจถึงความสำคัญของปัญหาและเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะช่วยให้สังคมสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างยั่งยืน

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคม

ในโลกที่เทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมกลายเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่การสื่อสาร การทำงาน การเรียนรู้ ไปจนถึงวิถีชีวิตประจำวัน การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงสร้างโอกาสใหม่ ๆ แต่ยังนำมาซึ่งความท้าทายที่ซับซ้อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในระดับโครงสร้าง

ความเชื่อมโยงของสังคมผ่านเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ตและแพลตฟอร์มดิจิทัล ได้เร่งให้เกิดการปรับตัวของทุกภาคส่วน แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างความเหลื่อมล้ำและผลกระทบทางสังคมที่ต้องได้รับการจัดการอย่างเร่งด่วน การทำความเข้าใจถึงความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สามารถวางแผนและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนี้

1. คำจำกัดความของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อระบบ ความสัมพันธ์ และหน้าที่ของส่วนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการกระจายทรัพยากร

หรืออำนาจในสังคม แต่ยังเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิถีชีวิต ความเชื่อ และพฤติกรรมของคนในสังคม (Castells, 2000; Giddens, 1991)

2. ความเชื่อมโยงระหว่างเทคโนโลยีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในสังคม การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างผู้คนและองค์กรในระดับโลก การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลต่อรูปแบบการทำงาน การค้า และการสื่อสาร เช่น การเกิดขึ้นของเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (sharing economy) และการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา นอกจากนี้ เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยลดข้อจำกัดด้านระยะทางและเวลา ทำให้เกิดสังคมเครือข่าย (network society) ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว แต่ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหา เช่น ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล และการสูญเสียความเป็นส่วนตัว (Van Dijk, 2020; Brynjolfsson & McAfee, 2014)

3. แนวคิดทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดสังคมเครือข่าย (Network Society)

Manuel Castells (2000) อธิบายว่าสังคมเครือข่ายเกิดขึ้นจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านเครือข่ายดิจิทัลสร้างโอกาสและความท้าทายใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนาสังคม

3.2 แนวคิดการทำให้เป็นปัจเจก (Individualization)

Anthony Giddens (1991) ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีทำให้บุคคลมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจมากขึ้นในชีวิตประจำวัน แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความรับผิดชอบส่วนบุคคลและความเปราะบางในสังคม

3.3 แนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

Brynjolfsson & McAfee (2014) เน้นย้ำว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและการจ้างงาน ทำให้เกิดเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและข้อมูล

3.4 แนวคิดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide)

Van Dijk (2020) วิเคราะห์ว่าการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ไม่เท่าเทียมกันในกลุ่มประชากรทำให้เกิดความแตกต่างในโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมหมายถึงการปรับเปลี่ยนระบบ ความสัมพันธ์ และหน้าที่ของสังคมที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล

ซึ่งมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การทำงาน และการสื่อสาร ทำให้สังคมเชื่อมโยงถึงกันในระดับโลก เกิดทั้งโอกาสและความท้าทาย เช่น การลดข้อจำกัดด้านระยะทางและเวลา แต่ก็เพิ่มปัญหาความเหลื่อมล้ำและการสูญเสียความเป็นส่วนตัว แนวคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น สังคมเครือข่ายที่เชื่อมโยงข้อมูลอย่างไร้พรมแดน การทำให้เป็นปัจเจกที่เพิ่มอิสระให้บุคคล และเศรษฐกิจดิจิทัลที่เปลี่ยนรูปแบบการจ้างงาน ทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในยุคดิจิทัลเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและต้องการการปรับตัวในทุกกระดับของสังคม

ปัจจัยขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกมิติของชีวิตมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ระดับบุคคล แต่ขยายไปสู่ระดับโครงสร้างของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การพัฒนาด้านเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ต ปัญญาประดิษฐ์ และแพลตฟอร์มดิจิทัล ได้สร้างโอกาสใหม่และเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างลึกซึ้ง

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างไร้ทิศทาง แต่มีปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่เป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมในอนาคต ตั้งแต่การพัฒนาของเทคโนโลยี การเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปจนถึงการปรับตัวของวัฒนธรรมและวิถีชีวิต การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้เป็นกุญแจสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญกับความท้าทายและการใช้ประโยชน์จากโอกาสในยุคดิจิทัลอย่างเต็มที่

1. การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและการเชื่อมโยงข้อมูล

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต 5G คลาวด์คอมพิวติ้ง และปัญญาประดิษฐ์ ได้ขยายขีดความสามารถของการสื่อสารและการประมวลผลข้อมูลอย่างมหาศาล การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบดิจิทัลช่วยให้เกิดการถ่ายโอนข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้สังคมกลายเป็น “สังคมเครือข่าย” (network society) ที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก (Castells, 2000) นอกจากนี้ การพัฒนาอุปกรณ์ IoT (Internet of Things) ยังส่งผลให้ทุกสิ่งสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างไร้รอยต่อ

2. การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจ

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ โดยเปลี่ยนจากเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมไปสู่เศรษฐกิจดิจิทัล (digital economy) ระบบอัตโนมัติและ AI ได้

ลดความต้องการแรงงานในบางสาขาอาชีพ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างงานใหม่ในด้านเทคโนโลยี และการบริหารข้อมูล การทำงานระยะไกลและเศรษฐกิจแบบกิ๊ก (gig economy) ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน (Brynjolfsson & McAfee, 2014; ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2564)

3. การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มดิจิทัลและอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค

แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น อีคอมเมิร์ซ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคอย่างลึกซึ้ง ผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้นผ่านข้อมูลและรีวิวออนไลน์ แพลตฟอร์มเหล่านี้ยังช่วยให้ธุรกิจสามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแม่นยำผ่านการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) และอัลกอริทึม การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ตลาดมีความเป็นโลกาภิวัตน์มากขึ้นและการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น (Srnicek, 2017; กนกพร สุทธิวงศ์ชัย, 2561)

4. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

การแพร่หลายของเทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คน เช่น การใช้โซเชียลมีเดียที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการแสดงออกทางสังคม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการบริโภคสื่อและการศึกษา วัฒนธรรมดิจิทัลยังสร้างความเป็นปัจเจกและความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งความเปราะบางทางจิตใจและปัญหาสุขภาพจิต (Turkle, 2011; ศิริวรรณ รัตนวิบูลย์, 2565)

กล่าวโดยสรุป ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสังคมเกิดขึ้นในหลากหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญหลายประการที่กำหนดทิศทางการพัฒนาในอนาคต หนึ่งในปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงคือการพัฒนาด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลที่รวดเร็ว ซึ่งทำให้สังคมกลายเป็นสังคมเครือข่ายที่สามารถเชื่อมต่อกันได้ทั่วโลก การพัฒนาเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจ การทำงานและการผลิตถูกเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิงจากวิธีเดิม ๆ ไปสู่วิธีที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก อีกปัจจัยหนึ่งคือการเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มดิจิทัล ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคในทางที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การซื้อขายและการติดต่อสื่อสารทำได้อย่างรวดเร็วผ่านทางออนไลน์ โดยข้อมูลและรีวิวจากผู้ใช้งานมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจซื้อ การเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มเหล่านี้ทำให้ตลาดมีลักษณะเป็นโลกาภิวัตน์และมีการแข่งขันที่สูงขึ้น

ความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง

ในขณะที่เทคโนโลยีดิจิทัลนำมาซึ่งโอกาสและการพัฒนาใหม่ ๆ แต่ก็มีผลกระทบหลายประการที่ต้องเผชิญ หนึ่งในความท้าทายสำคัญที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัลคือปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงทรัพยากรดิจิทัลไม่เท่ากัน และผลกระทบที่ตามมาจากการที่บางกลุ่มไม่ได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะดิจิทัล

อีกปัญหาที่สำคัญคือการคุกคามด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยทางข้อมูล ซึ่งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินชีวิตทุกด้านทำให้ข้อมูลส่วนตัวของผู้คนตกอยู่ในความเสี่ยง การรั่วไหลของข้อมูลสามารถเกิดขึ้นได้จากการแฮ็กหรือการใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นธรรม

ผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน โดยเทคโนโลยีอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการจ้างงาน บางอาชีพอาจถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรหรือซอฟต์แวร์ ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะต่ำต้องเผชิญกับความยากลำบากในการหางานใหม่

สุดท้าย ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชนก็เป็นความท้าทายที่ไม่อาจมองข้าม เทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลให้วิถีชีวิตของครอบครัวและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวเปลี่ยนไป ครอบครัวที่เคยมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็อาจเกิดการแยกตัวหรือขาดการสื่อสารที่มีคุณภาพ เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีแทนการพบปะพูดคุยกัน

1. ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัลทำให้บางกลุ่มในสังคมไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีหรือข้อมูลได้เท่าเทียมกัน ปัญหานี้เรียกว่า "ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล" ซึ่งเกิดจากการขาดแคลนทรัพยากรในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรืออุปกรณ์ดิจิทัล โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มคนที่มีฐานะต่ำ ความเหลื่อมล้ำนี้ส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกทางสังคมและเศรษฐกิจที่ชัดเจน (DiMaggio & Hargittai, 2001)

2. การคุกคามด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยทางข้อมูล

เมื่อทุกอย่างในชีวิตมนุษย์เชื่อมโยงกับโลกดิจิทัล ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้คนกลายเป็นสินค้าที่มีมูลค่า การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลหรือการโจมตีทางไซเบอร์เป็นภัยคุกคามที่มี

ผลกระทบทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร (Zwick, 2011) การละเมิดความเป็นส่วนตัวสามารถส่งผลให้เกิดปัญหาด้านความปลอดภัยและการแอบอ้างข้อมูลส่วนบุคคล

3. ผลกระทบต่อแรงงานและการจ้างงาน

การพัฒนาเทคโนโลยีอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ทำให้หลายอาชีพตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ งานบางประเภท เช่น งานในโรงงานหรือการบริการลูกค้าแบบมาตรฐานอาจถูกหุ่นยนต์หรือระบบ AI เข้ามาแทนที่ (Frey & Osborne, 2017) แม้ว่าจะมีการสร้างงานใหม่ในด้านเทคโนโลยี แต่แรงงานที่มีทักษะต่ำหรือผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีก็อาจประสบกับปัญหาการว่างงาน

4. ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน

เทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของสมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการใช้ชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สมาชิกในครอบครัวอาจใช้เวลาอยู่กับอุปกรณ์ดิจิทัลมากกว่าการพูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้การสื่อสารภายในครอบครัวลดลงและเกิดการแยกตัวกันในระดับชุมชน (Turkle, 2011) การเชื่อมโยงระหว่างคนในชุมชนและความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาท้องถิ่นก็ได้รับผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีที่ทำให้คนในชุมชนห่างไกลจากกัน

การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้นำมาซึ่งโอกาสและความท้าทายที่สำคัญหลายประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องให้ความสำคัญในการรับมือ โดยเฉพาะในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ หนึ่งในความท้าทายหลักคือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ซึ่งเกิดจากการที่บางกลุ่มในสังคมไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกัน ปัญหานี้ทำให้เกิดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจที่ชัดเจน ระหว่างกลุ่มที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้และกลุ่มที่ยังคงตกอยู่ในความยากจนทางเทคโนโลยี

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการคุกคามด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยทางข้อมูล ซึ่งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกด้านของชีวิตประจำวันทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลตกอยู่ในความเสี่ยง การแฮ็กข้อมูลและการละเมิดความเป็นส่วนตัวกลายเป็นภัยที่มีผลกระทบทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

อีกประการที่มีความท้าทายคือ ผลกระทบต่อแรงงานและการจ้างงาน ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ อาชีพหลายด้านกำลังถูกแทนที่ด้วยเครื่องจักรและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะต่ำต้องเผชิญกับปัญหาการว่างงานหรือการหางานใหม่ที่ต้องการทักษะดิจิทัล

สุดท้าย ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน ทำให้วิถีชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกครอบครัวและคนในชุมชนเปลี่ยนไปอย่างมาก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกกิจกรรมอาจทำให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาน้อยลงในการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือเกิดการแยกตัวระหว่างคนในชุมชน ซึ่งส่งผลให้การเชื่อมโยงและการร่วมมือกันลดน้อยลง

การรับมือกับความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องใช้การวางแผนและการพัฒนานโยบายที่เหมาะสม เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทุกคนในสังคม

โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงแค่ความท้าทายเท่านั้น แต่ยังนำมาซึ่งโอกาสใหม่ ๆ ที่สามารถช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน เทคโนโลยีดิจิทัลที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วสร้างขอบเขตใหม่ในหลาย ๆ ด้าน ทั้งการพัฒนานวัตกรรม การสร้างสังคมที่เชื่อมโยงผ่านข้อมูล การพัฒนาทักษะของประชาชน และการสนับสนุนความยั่งยืนผ่านเทคโนโลยีเหล่านี้

1. การพัฒนานวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีเป็นหนึ่งในโอกาสที่สำคัญจากการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีเช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) กำลังเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินธุรกิจและการให้บริการ เทคโนโลยีเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการบริการอีกด้วย (Brynjolfsson & McAfee, 2014)

2. การสร้างสังคมที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนด้วยข้อมูล

การที่เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว เป็นอีกหนึ่งโอกาสในการสร้างสังคมที่มีการเข้าถึงข้อมูลที่โปร่งใสและสามารถใช้งานได้ในทุกภาคส่วน การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจจะช่วยให้สามารถพัฒนานโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุข และการจัดการทรัพยากร (Zook et al., 2017)

3. โอกาสในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในยุคดิจิทัล การพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เป็นสิ่งที่สำคัญ การเรียนรู้ผ่านออนไลน์และการเข้าถึงคอร์สเรียนดิจิทัลได้กลายเป็นโอกาสสำคัญสำหรับประชาชนทุกคนในการพัฒนา

ตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแนวทางที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทักษะในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Schmidt & Møller, 2019)

4. การสนับสนุนความยั่งยืนผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

เทคโนโลยีดิจิทัลยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นในด้านสิ่งแวดล้อมหรือการพัฒนาเศรษฐกิจ การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติช่วยให้สามารถจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการผลิตและการดำเนินงานสามารถช่วยให้ธุรกิจทำงานได้อย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น (Elkington, 2018)

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนำมาซึ่งโอกาสใหม่ ๆ ที่สามารถช่วยเสริมสร้างการพัฒนาในหลายมิติ โดยการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี การสร้างสังคมที่เชื่อมโยงผ่านข้อมูล การพัฒนาทักษะของบุคคล และการสนับสนุนความยั่งยืน เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับของสังคม ทำให้เรามีโอกาสในการปรับตัวและเติบโตในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

สรุป

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของสังคมในยุคดิจิทัลมีทั้งโอกาสและความท้าทายที่สำคัญ ซึ่งต้องการการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมจากทั้งภาครัฐและประชาชน เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความท้าทายที่เกิดขึ้นมีหลายด้าน หนึ่งในปัญหาที่เด่นชัดคือ ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ซึ่งทำให้บางกลุ่มในสังคมไม่ได้รับโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาการคุกคามด้านความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยทางข้อมูล ที่เกิดขึ้นจากการที่ข้อมูลส่วนบุคคลถูกเก็บรวบรวมและใช้งานในลักษณะที่อาจทำให้เกิดการละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ การเปลี่ยนแปลงใน แรงงานและการจ้างงาน ก็เป็นอีกความท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากเทคโนโลยีอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์กำลังแทนที่งานบางประเภท ทำให้แรงงานที่ขาดทักษะดิจิทัลต้องเผชิญกับการหางานใหม่ที่ยากขึ้น

อีกปัญหาหนึ่งคือ ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและชุมชน เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันทำให้การสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัวและคนในชุมชนลดลง การแยกตัวจากกันมากขึ้นทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในระดับต่าง ๆ ของสังคม

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลก็สร้าง โอกาสใหม่ ๆ ที่สำคัญในหลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของการ พัฒนานวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในหลายธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยสร้าง สังคมที่เชื่อมโยงและขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ทำให้ข้อมูลสามารถถูกนำมาใช้ในการตัดสินใจและพัฒนานโยบายที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นโอกาสในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากการเรียนรู้ออนไลน์และการพัฒนาทักษะดิจิทัลกลายเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนปรับตัวและเติบโตในยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น

สุดท้าย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังสามารถสนับสนุนความยั่งยืน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เทคโนโลยีช่วยให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและกระบวนการผลิตสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น

โดยรวมแล้ว การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลทั้งมีทั้งโอกาสและความท้าทายที่ต้องเผชิญ การเตรียมความพร้อมและการปรับตัวในทุกด้านเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สามารถเป็นแรงขับเคลื่อนที่ช่วยพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร สุทธิวงศ์ชัย. (2561). การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัล. *วารสารการตลาดดิจิทัล*, 12(2), 45-60.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2564). *เศรษฐกิจดิจิทัลกับอนาคตของแรงงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ รัตนวิบูลย์. (2565). ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลในสังคมไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 29(1), 45-60.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2563). ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลในสังคมไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 26(1), 1-20.
- Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W.W. Norton & Company.

- Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society*. 2nd ed. Oxford: Blackwell Publishers.
- DiMaggio, P., & Hargittai, E. (2001). From the 'Digital Divide' to 'Digital Inequality': Studying Internet Use as Penetration Increases. *Princeton University*.
- Elkington, J. (2018). *The Triple Bottom Line: Does It All Add Up?*. Routledge.
- Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerization? *Technological Forecasting and Social Change*, 114, 254-280.
- Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Schmidt, M., & Møller, L. (2019). Digital transformation and the future of learning. *International Journal of Educational Management*, 33(5), 976-987.
- Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. Geneva: World Economic Forum.
- Srnicek, N. (2017). *Platform Capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- Turkle, S. (2011). *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. New York: Basic Books.
- Van Dijk, J. (2020). *The Digital Divide*. Cambridge: Polity Press.
- Zook, M., et al. (2017). *The Geography of the Internet: How Connectivity Shapes Our World*. Oxford University Press.
- Zwick, D. (2011). The ethical implications of digital privacy. *Journal of Business Ethics*, 104(4), 573-584.

บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน*

THE ROLE OF LOCAL COMMUNITIES IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT PROCESSES

นัสชนะ ส่างช้าง

Naschana Sangchang

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar, Thailand

Corresponding author E-mail: nld.th7588@gmail.com

วันที่รับบทความ : 13 มีนาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 22 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 29 เมษายน 2567

Received 13 March 2024; Revised 2 April 2024; Accepted 29 April 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่สำคัญในการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ การรักษาสีงแวดล้อม และการพัฒนาสังคมที่มีความเป็นธรรมและยั่งยืนในระยะยาว การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ได้จำกัดเพียงแค่ระดับชาติ แต่ยังต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นที่เป็นภาคส่วนสำคัญในการตัดสินใจและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการที่ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการรักษาสีงแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในการออกแบบและดำเนินงานในทุกขั้นตอน

กรณีศึกษาจากชุมชนท้องถิ่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น ชุมชนบ้านบางกระบือในประเทศไทยที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและโครงการเกษตรยั่งยืนในโบลิเวียที่มุ่งเน้นการใช้การเกษตรเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในท้องถิ่นก็ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ

Citation:

* นัสชนะ ส่างช้าง. (2567). บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 1(2), 45-55.

Naschana Sangchang. (2024). The Role of Local Communities in Sustainable Development Processes.

Journal of Social Sciences Innovations, 1(2), 45-55.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2024.9>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

เช่น การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ความขัดแย้งภายในชุมชน และการขาดความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาที่ยั่งยืน, ชุมชนท้องถิ่น, การจัดการทรัพยากร, การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, ความร่วมมือ

Abstract

Sustainable development is a crucial concept aimed at balancing economic growth, environmental protection, and social equity for long-term sustainability. Sustainable development is not limited to national levels but requires active participation from local communities, which play an essential role in decision-making and natural resource management. Local communities can play a significant role in implementing projects that promote sustainable resource use and environmental conservation by participating in all stages of project design and implementation.

Case studies from local communities in Thailand and abroad demonstrate successful sustainable development practices, such as the sustainable water management in Ban Bang Krabue community in Thailand and the agroecological farming initiatives in Bolivia. However, local development faces numerous challenges and obstacles, including lack of government support, internal community conflicts, and a lack of knowledge in resource management, which must be addressed for sustainable development to succeed.

Keyword: Sustainable Development, Local Communities, Resource Management, Environmental Conservation, Collaboration

บทนำ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับสากล ตั้งแต่การประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติในปี ค.ศ. 2015 ซึ่งรวมถึงการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายในการลดความยากจน, การให้การศึกษาและสาธารณสุขที่ดี, การต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (UN, 2015) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถสำเร็จได้หากไม่มีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในพื้นที่

ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงการสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนาทางสังคม การวิจัยหลายชิ้นพบว่า การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาไม่เพียงแต่เพิ่มความเข้าใจและการยอมรับจากคนในชุมชนเท่านั้น แต่ยังสามารถช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนของโครงการพัฒนาได้มากขึ้น (Berkes, 2007) นอกจากนี้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นยังช่วยลดข้อขัดแย้งระหว่างชุมชนและหน่วยงานรัฐ หรือภาคธุรกิจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (Pretty et al., 2003)

แม้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นแนวทางที่ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังมีปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการนำแนวคิดนี้ไปปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ซึ่งมีความท้าทายในการทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ในประเทศไทย บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนยังไม่ได้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ยั่งยืนและความไม่สมดุลในการพัฒนา (สำนักวิจัยพัฒนาและเศรษฐกิจ, 2020)

การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ซึ่งสามารถช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาที่มีความสมดุลในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกและท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจจะช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาและ

ลดข้อขัดแย้งต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนา. โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย ชุมชนท้องถิ่นควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีบทบาทในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

ทฤษฎีและกรอบแนวคิด

ในปัจจุบัน แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ได้กลายเป็นประเด็นสำคัญที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก เนื่องจากการพัฒนาในลักษณะนี้สามารถสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคมที่มีความเป็นธรรม แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประเทศต่างๆ สามารถบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ แต่ยังส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำลายความสามารถของคนรุ่นอนาคตในการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น (Brundtland Report, 1987)

การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาในระดับพื้นที่ ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาททั้งในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การงาน และการดูแลสุขภาพ ด้วยความรู้ที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่ทำให้ชุมชนสามารถออกแบบและดำเนินโครงการที่ตอบโจทย์กับความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

การวางแผนและการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงไม่สามารถแยกออกจากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาในระยะยาว ทั้งนี้ การให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนในการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นก้าวสำคัญในการสร้างโลกที่ดีขึ้นสำหรับคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

1. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1980 และได้รับการยอมรับในระดับโลกโดยผ่านการตีความในหลายมิติ ซึ่งรวมถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้เริ่มได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางหลังจากที่

คณะกรรมการโลกเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) ได้เสนอคำจำกัดความของการพัฒนาที่ยั่งยืนในรายงาน "Our Common Future" หรือที่รู้จักกันในชื่อ Brundtland Report (1987) ซึ่งกล่าวว่า "การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาในลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของปัจจุบันโดยไม่ทำให้ความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการตอบสนองความต้องการของตนเองลดลง."

การพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบไปด้วย 3 ด้านหลัก คือ

1. เศรษฐกิจ: การสร้างระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงและเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยไม่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่ลดน้อยลงไปจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต
2. สังคม: การสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเท่าเทียม พร้อมส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี การศึกษา การเข้าถึงบริการสุขภาพ และการลดความยากจน
3. สิ่งแวดล้อม: การรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการป้องกันการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (UN, 2015)

2. บทบาทของชุมชนท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากชุมชนมีบทบาททั้งในด้านการตัดสินใจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การสร้างกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายระดับชาติ

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ: ชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิและโอกาสในการเข้าร่วมกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ของตนเอง การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในทุกๆ ระดับไม่เพียงแต่ช่วยให้โครงการพัฒนาประสบความสำเร็จ แต่ยังเสริมสร้างความรู้สึกของการเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อการดำเนินกรนั้นๆ (Berkes, 2007)

2.2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้สึกซึ่งเกี่ยวกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง จึงมีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การฟื้นฟูป่าไม้ และการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ในท้องถิ่น (Pretty et al., 2003)

2.3 การมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายระดับชาติ: ชุมชนท้องถิ่นยังมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งสามารถช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน (UN, 2015)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นในทุกมิติของการพัฒนา การเข้าใจบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนจะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ยั่งยืนในระยะยาว การพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนในทุกด้านจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและกลายเป็นเป้าหมายหลักขององค์กรต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลในระยะยาว เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่สำหรับคนรุ่นต่อไป แนวคิดนี้ถูกกำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการในแถลงการณ์ของสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1987 และได้รับการขับเคลื่อนอย่างจริงจังในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผ่านการประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อยุติความยากจน, ส่งเสริมการศึกษาและสุขภาพ, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน (UN, 2015)

การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่สามารถดำเนินไปได้หากขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับสมาชิกในชุมชนด้วย ชุมชนท้องถิ่นมีความรู้และประสบการณ์ที่ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาโครงการที่เหมาะสมและยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงไม่ใช่เพียงแค่การพัฒนาทาง

เศรษฐกิจ แต่ยักรวมถึงการสร้างสังคมที่มีความสุขและมีสุขภาพที่ดี ตลอดจนการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Berkes, 2007)

การศึกษาบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเข้าใจบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน จะช่วยให้การพัฒนาในระดับท้องถิ่นและระดับโลกสามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการตัดสินใจเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ชุมชนต้องมีสิทธิและโอกาสในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อชีวิตของพวกเขา การมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้การพัฒนามีความยั่งยืน แต่ยังช่วยเพิ่มความรับผิดชอบของชุมชนในกระบวนการพัฒนา ซึ่งสามารถลดปัญหาการต่อต้านจากประชาชนและเพิ่มความยอมรับในโครงการพัฒนาต่างๆ (Berkes, 2007; Pretty et al., 2003)

ชุมชนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะสามารถสร้างการพัฒนาในลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นและคำนึงถึงความต้องการของประชาชน เช่น การตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน การจัดการทรัพยากรน้ำ หรือการจัดการขยะ โดยจะมีการสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานรัฐและภาคประชาสังคมในการสร้างกรอบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (UN, 2015)

2. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นอีกหนึ่งบทบาทสำคัญที่ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการป่าไม้ น้ำ และดิน สามารถช่วยให้ทรัพยากรเหล่านี้ยังคงอยู่และใช้ได้อย่างยั่งยืนสำหรับคนรุ่นต่อไป ชุมชนท้องถิ่นมักมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น จึงสามารถมีบทบาทในการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมได้ (Berkes, 2007)

การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนในระดับชุมชนไม่เพียงแต่ช่วยลดความเสี่ยงจากการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ แต่ยังสามารถเพิ่มความตระหนักเกี่ยวกับปัญหา

สิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและภาครัฐในการพัฒนาแนวทางที่ยั่งยืนเป็นกุญแจสำคัญในการจัดการสิ่งแวดล้อม (Pretty et al., 2003)

3. การส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน

การพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมผ่านการสร้างโอกาสในการศึกษา การมีงานทำ และการสนับสนุนระบบสุขภาพที่ดี เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน การส่งเสริมการศึกษาให้กับเยาวชนจะช่วยให้มีแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต และสร้างโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน (UN, 2015)

นอกจากนี้ การสนับสนุนสุขภาพของประชาชนในชุมชนก็เป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากสุขภาพที่ดีเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ ชุมชนท้องถิ่นสามารถส่งเสริมการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ เช่น การจัดการน้ำสะอาด การส่งเสริมการรับประทานอาหารที่มีคุณค่า และการส่งเสริมการออกกำลังกายในท้องถิ่น (Berkes, 2007)

กล่าวโดยสรุป ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญในการกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยให้โครงการพัฒนามีความยั่งยืนและตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน ในขณะที่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและการส่งเสริมการศึกษาและสุขภาพในชุมชนสามารถสร้างโอกาสในการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาวได้ การส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการพัฒนาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

กรณีศึกษาหรือบทเรียนจากชุมชนท้องถิ่น

การศึกษาและการเปรียบเทียบกรณีศึกษาจากชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวิธีที่สำคัญในการเรียนรู้แนวทางการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ได้ชุมชนอื่นๆ การศึกษานี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้เราเห็นความสำเร็จในกระบวนการพัฒนา แต่ยังช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคที่ชุมชนต่างๆ ต้องเผชิญ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยในการปรับปรุงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

การศึกษาเปรียบเทียบ: กรณีศึกษาจากชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรณีศึกษาที่น่าสนใจในการพัฒนาที่ยั่งยืนคือชุมชนในประเทศต่างๆ ที่มีความพยายามในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและสังคม

1. ชุมชนบ้านบางกระบือ จังหวัดนครราชสีมา (ประเทศไทย)

ชุมชนบ้านบางกระบือเป็นตัวอย่างที่ดีของการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนนี้มีการพัฒนาระบบการจัดการน้ำอย่างยั่งยืน โดยใช้เทคโนโลยีดั้งเดิมในการบริหารจัดการน้ำฝนและแหล่งน้ำในชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชนในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร

2. โครงการเกษตรยั่งยืนในโบลิเวีย (ประเทศโบลิเวีย)

ในประเทศโบลิเวีย ชุมชนท้องถิ่นได้ใช้การเกษตรเชิงนิเวศในการพัฒนาชุมชน ซึ่งช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงการเกษตรยั่งยืนนี้ได้ผลดีในแง่ของการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในระยะยาว (Holt-Giménez, 2002)

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา

การพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนท้องถิ่นไม่ได้มีกระบวนการที่ราบรื่นเสมอไป และมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่อาจเกิดขึ้น

1. ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ

ชุมชนท้องถิ่นบางแห่งต้องเผชิญกับการขาดการสนับสนุนจากรัฐบาลในการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่ตั้งไว้ หรือไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่เพียงพอ (Cohen, 2016)

2. การขาดความรู้และทักษะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ชุมชนบางแห่งขาดความรู้ทางวิชาการและทักษะที่จำเป็นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่ไม่ยั่งยืน หรือการขาดความสามารถในการปรับตัวกับสถานะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม (Pretty et al., 2003)

3. ความขัดแย้งภายในชุมชน

ความแตกต่างในความสนใจและความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในชุมชนอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรหรือการวางแผนพัฒนา ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานในระยะยาว (Berkes, 2007)

กล่าวโดยสรุปการศึกษากรณีศึกษาจากชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืนช่วยให้เรามองเห็นภาพรวมของการพัฒนาในระดับท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในทางที่ดี การพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนไม่ได้มีแต่เพียงการใช้งบประมาณหรือทรัพยากร แต่ยังต้องพิจารณาปัจจัยทางสังคมและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตัดสินใจ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาเช่น การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ การขาดความรู้ และความขัดแย้งภายในชุมชน ล้วนเป็นอุปสรรคที่ต้องมีการจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว

สรุป

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ การรักษาสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาสังคมที่มีความเป็นธรรมและยั่งยืนในระยะยาว แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่มีความสำคัญในระดับสากล แต่ยังต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำลายความสามารถของคนรุ่นต่อไปในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากชุมชนมีความรู้และความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตนเอง ซึ่งสามารถใช้ในการตัดสินใจและการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตทำให้กระบวนการพัฒนาสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและยาวนาน

กรณีศึกษาจากชุมชนต่างๆ เช่น ชุมชนบ้านบางกระบือในประเทศไทย และโครงการเกษตรยั่งยืนในโบลิเวีย แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการใช้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน. อย่างไรก็ตาม ชุมชนก็ยังคงเผชิญกับ

อุปสรรคที่มีอยู่ เช่น การขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ การขาดความรู้และทักษะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และความขัดแย้งภายในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้การพัฒนาในท้องถิ่นประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

การเรียนรู้จากกรณีศึกษาต่างๆ และการพิจารณาปัญหาและอุปสรรคที่ชุมชนต้องเผชิญจะช่วยให้เราสามารถวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

สำนักวิจัยพัฒนาและเศรษฐกิจ. (2020). *บทบาทของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

Berkes, F. (2007). *Community-Based Conservation: The Role of Local Knowledge and Participation in Sustainable Development*. In: Colding, J. and Folke, C. (eds.), *The Role of Local Knowledge in Adaptive Management*.

Cohen, J. (2016). *The Role of Government in Sustainable Development*. *Journal of Sustainable Development*, 9(3), 45-60.

Holt-Giménez, E. (2002). *The World Food Crisis and the Role of Sustainable Agriculture in Development*. In *Sustainable Agriculture and Food Security*.

Pretty, J., Guijt, I., Scoones, I., & Thompson, J. (2003). *Participatory Methodologies: Bringing Communities into Development*. Earthscan Publications Ltd.

UN. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. United Nations.

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม: ปัจจัยและแนวทางการแก้ไข*

ECONOMIC AND SOCIAL INEQUALITY: FACTORS AND SOLUTIONS

สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล

Sompong Phipataeksakul

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

Corresponding author E-mail: sompongek@gmail.com

วันที่รับบทความ : 1 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 20 เมษายน 2567; วันตอบรับบทความ : 29 เมษายน 2567

Received 1 April 2024; Revised 20 April 2024; Accepted 29 April 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการศึกษาความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมในสังคมไทยและทั่วโลก โดยเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในด้านต่าง ๆ เช่น การกระจายรายได้ที่ไม่เสมอภาค ความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคม การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียม รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น ความยากจน ความไม่เสถียรทางเศรษฐกิจ และการจำกัดโอกาสในการเติบโตและพัฒนา บทความยังเสนอแนวทางการแก้ไขความไม่เท่าเทียมทั้งในด้านการศึกษา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และการปฏิรูปนโยบายรัฐเพื่อสนับสนุนความเสมอภาคและยุติธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาในบทความนี้มีความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคม

คำสำคัญ: ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ, ความไม่เท่าเทียมทางสังคม, การกระจายรายได้, การศึกษา, สิทธิมนุษยชน

Citation:

* สมพงษ์ พิพัฒน์เอกสกุล. (2567). ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม: ปัจจัยและแนวทางการแก้ไข. วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์, 1(2), 56-64.

Sompong Phipataeksakul. (2024). Economic and Social Inequality: Factors and Solutions. Journal of Social Sciences Innovations, 1(2), 56-64.;

DOI: <https://doi.org/10.14456/jssi.2024.10>

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi>

Abstract

This paper presents a study on economic and social inequality in Thai society and globally, focusing on factors contributing to inequality in various areas, such as unequal income distribution, social class disparities, and unequal access to economic resources. The paper also examines the impacts of inequality, such as poverty, economic instability, and limited opportunities for growth and development. Furthermore, the paper proposes solutions to address inequality, including improving the education system to ensure equal opportunities, developing economic infrastructure for equitable resource distribution, enhancing access to public services, promoting human rights, and reforming state policies to support economic and social equality. This study is significant in raising awareness and providing strategies to mitigate inequality in society.

Keyword: Economic inequality, Social inequality, Income distribution, Education, Human rights

บทนำ

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงการกระจายทรัพยากรและโอกาสในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยสามารถแยกเป็นสองมิติหลัก ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระจายรายได้ ความมั่งคั่ง และโอกาสทางเศรษฐกิจที่ไม่เสมอภาค และความไม่เท่าเทียมทางสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการศึกษาสุขภาพ การทำงาน และการมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม (Sen, 1999) การมีช่องว่างในโอกาสเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนแต่ยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

ในระดับโลก ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมยังคงเป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่หลายประเทศต้องเผชิญไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในประเทศที่มีอัตราความยากจนสูง การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และบริการสาธารณสุขยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ (Piketty, 2014) ความไม่เท่าเทียมนี้สามารถส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

ในสังคม เกิดความไม่พอใจและนำไปสู่ปัญหาทางสังคมอื่น ๆ เช่น ความขัดแย้งทางชนชั้น การเลือกปฏิบัติ และความไม่มั่นคงทางสังคม (Wilkinson & Pickett, 2009)

ในประเทศไทย ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมก็เป็นปัญหาที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความเจริญก้าวหน้าและเสถียรภาพของสังคม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและกลุ่มชนชั้นต่ำที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญ เช่น การศึกษา สุขภาพ และการเข้าถึงบริการพื้นฐาน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2563) ปัญหานี้ยังทวีความรุนแรงขึ้นจากความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสในอาชีพและการพัฒนาทักษะ ซึ่งส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางรายได้ที่ไม่ยุติธรรมและการขาดแคลนโอกาสในการพัฒนาอาชีพ

บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจะเน้นไปที่การวิเคราะห์สถานการณ์ในประเทศไทยและการศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางการแก้ไขในต่างประเทศ โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานโยบายและการส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมไทยและทั่วโลก

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อการกระจายรายได้ ความมั่งคั่ง และทรัพยากรทางเศรษฐกิจในสังคมไม่เป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้ประชาชนในสังคมไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาและเติบโตได้อย่างเสมอภาคกัน ความไม่เท่าเทียมนี้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่เรื่องรายได้ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงทรัพยากรสำคัญ เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และโอกาสทางอาชีพ (Piketty, 2014) โดยทั่วไปแล้ว ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา การขยายช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนส่งผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อความเสถียรทางเศรษฐกิจของประเทศและความมั่นคงทางสังคม (Stiglitz, 2012)

นิยามและลักษณะของความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจสามารถนิยามได้ว่าเป็นสภาพที่รายได้และความมั่งคั่งถูกกระจายอย่างไม่เท่าเทียมกันในสังคม โดยส่วนหนึ่งของประชากรจะได้รับส่วนแบ่งจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจมากกว่าคนอื่น ๆ ความไม่เท่าเทียมนี้สามารถแสดงออกในหลาย

รูปแบบ เช่น ความแตกต่างระหว่างรายได้ของกลุ่มชนชั้นต่าง ๆ หรือการมีโอกาสด้านเศรษฐกิจที่ไม่เท่ากัน (OECD, 2020)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ

1. การกระจายรายได้ที่ไม่เสมอภาค การกระจายรายได้ที่ไม่เสมอภาคคือปัญหาหลักที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการจ่ายค่าจ้างหรือรายได้ที่ไม่เท่ากันในแต่ละกลุ่มของสังคม ซึ่งส่งผลให้คนบางกลุ่มสามารถสะสมทรัพย์สินและความมั่งคั่งได้มากกว่าคนอื่น (Piketty, 2014) ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือทักษะเฉพาะทางมักได้รับรายได้สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำหรือทักษะน้อย

2. ความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคม ความแตกต่างระหว่างชนชั้นทางสังคมเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ความแตกต่างนี้มีผลมาจากการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสที่ไม่เท่ากัน เช่น การศึกษา สุขภาพ และโอกาสในการทำงานที่ดี ซึ่งสามารถสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น (Wilkinson & Pickett, 2009) คนในชนชั้นสูงมักมีโอกาสด้านการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพที่สามารถนำไปสู่การเพิ่มรายได้ในอนาคต.

3. การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียม การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เช่น ทุนการศึกษา การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ หรือการสนับสนุนจากรัฐ ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ถ้าผู้คนไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรเหล่านี้ได้ จะทำให้ออกาสในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของพวกเขาลดลง (Sen, 1999)

ผลกระทบของความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ

1. ความยากจนและความไม่เสถียรทางเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาความยากจน ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเสถียรทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว โดยเฉพาะในประเทศที่มีช่องว่างรายได้สูง ระดับความยากจนที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคงและเสี่ยงต่อวิกฤตเศรษฐกิจในอนาคต (Stiglitz, 2012)

2. การจำกัดโอกาสในการเติบโตและพัฒนา ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงการศึกษา การฝึกอบรม หรือการลงทุนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาอาชีพและทักษะ ซึ่งจะจำกัดโอกาสในการเติบโตและพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

ในตลาดแรงงาน ส่งผลให้เกิดวงจรของความยากจนและการขาดโอกาสในระยะยาว (Sen, 1999)

กล่าวโดยสรุป ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจคือสภาพที่การกระจายรายได้และทรัพยากรในสังคมไม่เสมอภาค ทำให้บางกลุ่มสามารถเข้าถึงโอกาสและสิทธิทางเศรษฐกิจได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างชนชั้นในสังคม ตัวอย่างเช่น การกระจายรายได้ที่ไม่เท่ากัน การที่ชนชั้นสูงมีโอกาสด้านการศึกษาหรือพัฒนาทักษะที่ดีกว่า ทำให้พวกเขาสามารถเพิ่มรายได้และความมั่งคั่งได้มากกว่าคนในชนชั้นต่ำ รวมทั้งการเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เช่น การศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละกลุ่ม ส่งผลให้บางกลุ่มไม่สามารถพัฒนาตนเองหรือยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างเต็มที่ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญ เช่น ความยากจนและความไม่เสถียรทางเศรษฐกิจในสังคม โดยเฉพาะในประเทศที่มีช่องว่างรายได้สูง ซึ่งทำให้เกิดความไม่มั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจยังจำกัดโอกาสในการเติบโตและพัฒนา เนื่องจากกลุ่มที่มีรายได้น้อยจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาหรือฝึกอบรมที่จำเป็นในการพัฒนาอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้พวกเขาติดอยู่ในวงจรของความยากจนและไม่สามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพที่แท้จริง ดังนั้น การแก้ไขความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและสังคม เพื่อสร้างความเสมอภาคและโอกาสในการพัฒนาสำหรับทุกคนในสังคม

ความไม่เท่าเทียมทางสังคม

ความไม่เท่าเทียมทางสังคมเป็นปัญหาที่เกิดจากการที่กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และสิทธิในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยความไม่เท่าเทียมในด้านการศึกษาทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะและความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโอกาสทางอาชีพในอนาคต การเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมสามารถเสริมสร้างโอกาสให้กับคนทุกกลุ่มในสังคมได้ (Sen, 1999) ในด้านการดูแลสุขภาพ ความไม่เท่าเทียมยังมีอยู่ในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือในกลุ่มคนที่ขาดทรัพยากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคในการมีสุขภาพที่ดี (Wilkinson & Pickett, 2009) นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมในด้านสิทธิและการเข้าถึงโอกาส เช่น การเข้าถึงงานที่ดี การมีสิทธิในการมี

เสี่ยงในการเมือง หรือการมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม (Piketty, 2014)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม

1. โอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม โอกาสทางสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการมองข้ามหรือการประเมินค่าคนตามกลุ่มเชื้อชาติ เพศ หรือสถานะทางสังคม ซึ่งทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมไม่สามารถเข้าถึงโอกาสหรือทรัพยากรในระดับเดียวกัน (Sen, 1999) โอกาสเหล่านี้ทำให้เกิดความยากลำบากในการพัฒนาตนเองและเข้าถึงสิ่งที่พวกเขาควรได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน

2. การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางสังคม โดยการเลือกปฏิบัติทำให้บางกลุ่มประชากรไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการทำงาน การศึกษา หรือการมีสิทธิทางการเมืองได้อย่างเสมอภาค (Wilkinson & Pickett, 2009) การเลือกปฏิบัติยังสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมและจำกัดศักยภาพของบุคคลที่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้

3. ระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม เพราะหากไม่สามารถให้โอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมกันหรือไม่สามารถให้บริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพแก่ทุกคนได้ จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาและการดูแลสุขภาพของประชาชน (OECD, 2020) การศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างโอกาสในการเติบโตและพัฒนาในสังคม

กล่าวโดยสรุปความไม่เท่าเทียมทางสังคมเกิดจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิและโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการมีสิทธิในการเข้าถึงโอกาสทางสังคม ความไม่เท่าเทียมนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคในสังคม แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาและเติบโตของบุคคลในสังคม โดยปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมนี้ได้แก่ โอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศ และระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคมจึงต้องการการปฏิรูปทั้งในระดับนโยบายและการสร้างความตระหนักรู้ในสังคมเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสในการพัฒนาสำหรับทุกคน

แนวทางการแก้ไขความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม

ความไม่เท่าเทียมทางสังคมเป็นปัญหาที่เกิดจากการที่กลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และสิทธิในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยความไม่เท่าเทียมในด้านการศึกษาทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะและความรู้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโอกาสทางอาชีพในอนาคต การเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมสามารถเสริมสร้างโอกาสให้กับคนทุกกลุ่มในสังคมได้ (Sen, 1999) ในด้านการดูแลสุขภาพ ความไม่เท่าเทียมยังมีอยู่ในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือในกลุ่มคนที่ขาดทรัพยากร ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคในการมีสุขภาพที่ดี (Wilkinson & Pickett, 2009)

นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมในด้านสิทธิและการเข้าถึงโอกาส เช่น การเข้าถึงงานที่ดี การมีสิทธิในการมีเสียงในการเมือง หรือการมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม (Piketty, 2014)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม

1. อคติทางสังคมและวัฒนธรรม อคติทางสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการมองข้ามหรือการประเมินค่าคนตามกลุ่มเชื้อชาติ เพศ หรือสถานะทางสังคม ซึ่งทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมไม่สามารถเข้าถึงโอกาสหรือทรัพยากรในระดับเดียวกัน (Sen, 1999) อคติเหล่านี้ทำให้เกิดความยากลำบากในการพัฒนาตนเองและเข้าถึงสิ่งที่พวกเขาควรได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชน

2. การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางสังคม โดยการเลือกปฏิบัติทำให้บางกลุ่มประชากรไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการทำงาน การศึกษา หรือการมีสิทธิทางการเมืองได้อย่างเสมอภาค (Wilkinson & Pickett, 2009) การเลือกปฏิบัติยังสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมและจำกัดศักยภาพของบุคคลที่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้

3. ระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในสังคม เพราะหากไม่สามารถให้โอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมกันหรือไม่สามารถให้บริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพแก่ทุกคนได้

จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาและการดูแลชีวิตของประชาชน (OECD, 2020) การศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ดีเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างโอกาสในการเติบโตและพัฒนาในสังคม

กล่าวโดยสรุปความไม่เท่าเทียมทางสังคมเกิดจากหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงสิทธิและโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการมีสิทธิในการเข้าถึงโอกาสทางสังคม ความไม่เท่าเทียมนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อความเสมอภาคในสังคม แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาและเติบโตของบุคคลในสังคม โดยปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมนี้ได้แก่ โอกาสทางสังคมและวัฒนธรรม การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศ และระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมในสังคมจึงต้องการการปฏิรูปทั้งในระดับนโยบายและการสร้างความตระหนักรู้ในสังคมเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและโอกาสในการพัฒนาสำหรับทุกคน

สรุป

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะในด้านการศึกษา การดูแลสุขภาพ การเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจ และการมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในชีวิตสังคม ปัญหานี้เกิดจากการกระจายรายได้และทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียม รวมถึงอคติทางสังคม การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและเพศ รวมถึงระบบการศึกษาและการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม

แนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมนี้ประกอบด้วยการปรับปรุงระบบการศึกษาให้เท่าเทียม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่กระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึง การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียม และการส่งเสริมความเท่าเทียมในด้านสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง นอกจากนี้ การปฏิรูปนโยบายของรัฐให้สนับสนุนความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมก็มีความสำคัญเพื่อให้การกระจายทรัพยากรเกิดขึ้นอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

การดำเนินการตามแนวทางเหล่านี้จะช่วยสร้างสังคมที่เสมอภาคและยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และเพิ่มโอกาสให้กับทุกคนในการพัฒนาและเติบโตตามศักยภาพที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2563). *รายงานการวิจัยเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

OECD. (2020). *Income Inequality and Poverty*. OECD Publishing.

Piketty, T. (2014). *Capital in the Twenty-First Century*. Harvard University Press.

Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press.

Stiglitz, J. E. (2012). *The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future*. W.W. Norton & Company.

Wilkinson, R., & Pickett, K. (2009). *The Spirit Level: Why Greater Equality Makes Societies Stronger*. Bloomsbury Press.

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

Journal of Social Science Innovation

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ บทความหนังสือแก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ใน 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 6 ฉบับ (ราย 2 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - กุมภาพันธ์, ฉบับที่ 2 เดือน มีนาคม - เมษายน, ฉบับที่ 3 เดือน พฤษภาคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 4 เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม, ฉบับที่ 5 เดือน กันยายน - ตุลาคม และ ฉบับที่ 6 เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสน

ศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3) บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการทบทวนเอกสารวิชาการ ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งที่กำหนดไว้ โดยมีการทบทวนวรรณกรรมค้นคว้า รวบรวม ข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากแหล่งต่างๆ และนำมาประมวลเรียบเรียงในรูปบทความ

4) บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) เป็นการค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ชี้ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 250-400 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 6) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 8) สมมติฐาน (ถ้ามี)
- 9) การทบทวนวรรณกรรม
- 10) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยที่ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 11) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 12) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 13) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 14) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

15) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) บทคัดย่อ (Abstract)
- 6) บทนำ (Introduction)
- 7) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 8) สรุป (Conclusion)
- 9) เอกสารอ้างอิง (Reference)

บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมเขียนบทความ
- 3) สถาบันภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 4) Corresponding Author's Email (อีเมลผู้ติดต่อประสานบทความ)
- 5) ข้อมูลส่วนประกอบของหนังสือที่วิจารณ์ ดังนี้
 - 5.1 ภาพปกหนังสือ
 - 5.2 แปลจากหนังสือ:
 - 5.3 ผู้เขียน:
 - 5.4 ผู้แปล:
 - 5.5 สำนักพิมพ์:
 - 5.6 ปีที่พิมพ์:
 - 5.7 จำนวนหน้า:

- 6) บทนำ (Introduction)

- 7) เนื้อเรื่อง (Content)
- 8) บทวิจารณ์
- 9) สรุป (Conclusion)
- 10) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคอนสู่อุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร

วิญญาณนี้จักเป็นอตฺตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คัมภีร์รักษา และอัจฉิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษฎา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณฑวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษงา ฆาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์*, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ใน ชื่อสารานุกรม, /(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). //ชื่อบทความ. //ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย**รูปแบบ :**

ผู้แต่ง. //(ปีที่พิมพ์). // ชื่อวิทยานิพนธ์. //ใน ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา. /ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควมิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน *รายงานการวิจัย*. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). *วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว*. (พระมหาปรีชญ์ อุตถาพร, สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). *กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation* เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). *เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562* . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49* (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนที่พิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

เกษภา ผาทอง. (2564). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมณูญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน *รายงานการวิจัย*. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.

พระสุตริภักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 2(2), 8-13

พระสถาพร ปุณณนนโท (ร่ำจวนจจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 3(2), 16-31.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 2500. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานสาธารณสุขอ่างทอง. (2560). *รายงานการก้น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPMปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต)*. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). *ศิลปะการแห่งโนราห์*. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helpgiving practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์ ได้ที่ <https://so13.tci-thaijo.org/index.php/jssi> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : socialscienceinnovation.12@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ

สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์ หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารสิ่งฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารนวัตกรรมการสังคมศาสตร์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (250-400 คำ)

(16 pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

.....2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

.....3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

.....4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (18 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

3..... (16 pt).....

สมมติฐานการวิจัย (18 pt) (ถ้ามี)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

3..... (16 pt).....

การทบทวนวรรณกรรม (18 pt)

1..... (16 pt).....

2..... (16 pt).....

สรุป..... (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16.pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt).....ระบุนองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย.สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt).....สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

.....(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (250-400 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

... (16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน¹ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด¹ (อังกฤษ) (12 pt)

Corresponding Author's Email: (12 pt)

(14 pt)

แปลจากหนังสือ:

ผู้เขียน:

ผู้แปล:

สำนักพิมพ์:

ปีที่พิมพ์:

จำนวนหน้า:

บทนำ (18 pt)

(16 pt) บริบท ความเป้นมา ของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่อง (18 pt)

...(16 pt) องค์ประกอบของหนังสือหรือประเด็นที่ศึกษา บท หมวดหมู่ ลักษณะ ชนิด ประเภท วัตถุประสงค์ สาระ ประเด็น แง่คิด มุมมอง ฯลฯ

บทวิจารณ์ (18 pt)

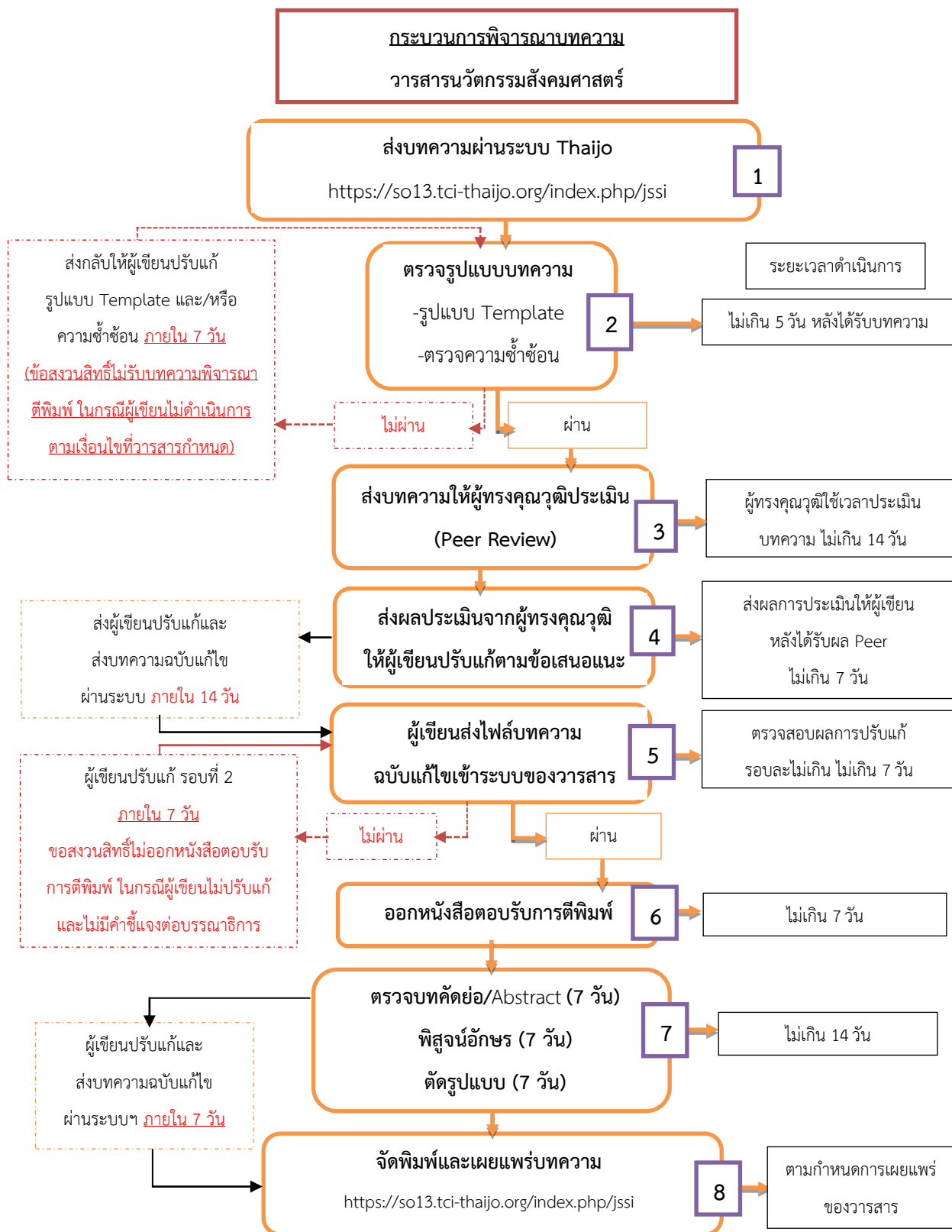
...(16 pt) นำเสนอหลักการ แนวคิด ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ที่สะท้อนมุมมองเหตุผลความคาดหวัง ผลกระทบ สาระสำคัญ ตามหลักทฤษฎีเชิงวิชาการ พร้อมเสนอแนะแนวทางเพื่อการแก้ไข การส่งเสริมและพัฒนาต่อยอด (อ้างอิงตาม)

จุดเด่น**จุดด้อย****สรุป (18 pt)**

(16 pt) สรุปภาพรวมครอบคลุมผลการศึกษาที่นำเสนอ สะท้อนคุณค่า การนำไปใช้ประโยชน์ เป็นความเรียงไม่ใส่เลขเป็นขอมাত্রา ไม่เอียง ไม่นา ไม่แทรกภาพโมเดล สะท้อนคุณค่าทางวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

หมายเหตุ: ระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาบทความตั้งแต่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเข้าระบบ ขั้นตอนที่ 1-6 ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ในการออกหนังสือตอบรับการตีพิมพ์ (ผู้นิพนธ์บทความต้องปรับแก้บทความตามกำหนด)